
**ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ
ΣΗΜΕΙΩΜΑ**

Κωνσταντίνος ΚΟΥΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητής
Τμήμα Βιολογίας
Πανεπιστήμιο Πατρών

ΠΑΤΡΑ 2016

Βιογραφικό Σημείωμα

Περιεχόμενα

ΣΠΟΥΔΕΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ	1
Σπουδές	1
Επαγγελματική Διαδρομή	1
Γλώσσες	1
Διοίκηση, Διαχείριση και Συμμετοχή Στη Δραστηριότητα Φορέων	2
Τομείς Γνώσεων	2
Επαγγελματική Επιμόρφωση	3
Εμπειρία Στους Η/Υ	3
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	4
Σύνοψη εκπαιδευτικού έργου	4
Διδασκαλία	4
Διδακτικό Υλικό - Βιβλία - Ηλεκτρονικές Εκδόσεις - Εκπαιδευτικό Λογισμικό	5
Επίβλεψη Ερευνητικών Εργασιών - Διατριβών	5
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	6
Ερευνητικά Ενδιαφέροντα	6
Συμμετοχή σε Χρηματοδοτούμενα Ερευνητικά Προγράμματα	6
ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	10
Οργάνωση Συνεδρίων Και Διεθνών Συναντήσεων	10
Κριτής Σε Διεθνή Περιοδικά Και Ερευνητικά Προγράμματα	10
ΣΥΝΟΨΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ	11
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ	12
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ ΕΡΓΟ - ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	16
1. Διατριβές	16
2. Δημοσιεύσεις σε Διεθνή Περιοδικά	16
3. Δημοσιεύσεις σε Εθνικά Περιοδικά με Κριτές	21
4. Δημοσιεύσεις Σε Πρακτικά Διεθνών Συνεδρίων με Κριτές	21
5. Δημοσιεύσεις Σε Πρακτικά Εθνικών Συνεδρίων με Κριτές	23
6. Περιλήψεις Σε Πρακτικά Εθνικών Συνεδρίων	28
7. Ειδικές Εκδόσεις	29

Κωνσταντίνος Κουτσικόπουλος

Βιογραφικό Σημείωμα

Σύνοψη

Ο Κωνσταντίνος Κουτσικόπουλος είναι σήμερα Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο «Θαλάσσια Οικολογία και Δυναμική Αλιευτικών Αποθεμάτων» στο Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1959 και πήρε Πτυχίο από το Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών το 1981. Έκανε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στη Βιολογική Ωκεανολογία στο Πανεπιστήμιο της Δυτικής Βρετανίας (Βρέστη, Γαλλία). Από το 1983 έως το 1995 εργάστηκε ως ερευνητής στην αρχή στο ISTPM (Επιστημονικό και Τεχνικό Ινστιτούτο Θαλάσσιας Αλιείας) και στη συνέχεια στο IFREMER (Γαλλικό Ινστιτούτο Έρευνας για την Εκμετάλλευση της Θάλασσας, Νάντη, Γαλλία) σε διάφορα εργαστήρια και θέσεις. Κύριο αντικείμενο της έρευνάς του, που αποτελούσε κεντρικό αντικείμενο του «Εθνικού Προγράμματος για τη Μελέτη της Στρατολόγησης» (PNDR), ήταν η ανάλυση των μηχανισμών που καθορίζουν τις διακυμάνσεις της αφθονίας των αλιευτικών αποθεμάτων. Το Ινστιτούτο εκ των πραγμάτων είχε κεντρικό ρόλο στην υλοποίηση του προγράμματος και συντόνιζε ένα σύνολο ερευνητικών φορέων και Πανεπιστημιακών εργαστηρίων, με διάφορες ειδικότητες, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Το αντικείμενο της έρευνας του, η Αλιευτική Ωκεανογραφία, απαιτούσε διεπιστημονική προσέγγιση και η πληθώρα των φορέων που συμμετείχαν στο πρόγραμμα τον οδήγησαν στη θέση της διεπιφάνειας ανάμεσα σε ειδικότητες, όπως η φυσική ωκεανογραφία, τα μαθηματικά, η φυσιολογία, η ηθολογία, η αλιευτική βιολογία. Κατά την τελευταία περίοδο εργασίας του στο συγκεκριμένο φορέα, ανέλαβε το συντονισμό της ερευνητικής ομάδας που μελετούσε τις επιδράσεις του περιβάλλοντος στις διακυμάνσεις της αφθονίας της γλώσσας, του γαύρου και του χελιού. Και τα τρία αυτά είδη βρίσκονται σήμερα στο επίκεντρο του διαχειριστικού ενδιαφέροντος στα πλαίσια της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής.

Από το 1996 είναι μέλος του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Αναγνωρίζοντας την Ελληνική ιδιαιτερότητα, τόσο σε επίπεδο εκμετάλλευσης όσο και σε επίπεδο οικοσυστημάτων, έδωσε ιδιαίτερο βάρος στη μελέτη της Μικρής Παράκτιας Αλιείας συνεχίζοντας παράλληλα την έρευνα στις αλληλεπιδράσεις αλιείας-περιβάλλοντος. Στα πλαίσια των παροτρύνσεων της Πράσινης Βίβλου για την Ευρωπαϊκή Αλιεία για μια αποτελεσματικότερη συνεργασία επιστημόνων, αλιέων και διοίκησης ανέλαβε πρωτοβουλίες όπως η ίδρυση του Οργανισμού Επιστημονικής Τεκμηρίωσης και Μελετών της Συνομοσπονδίας Αλιέων Ελλάδας. Σε αυτό το πλαίσιο συντόνισε την ομάδα έργου που εκπόνησε το Ελληνικό Σχέδιο για τη Διαχείριση του Χελιού στο πλαίσιο του κανονισμού 1100/2007 που έγινε δεκτό από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2010.

Από την ανάληψη καθηκόντων στο Πανεπιστήμιο Πατρών συμμετείχε ή συντόνισε 44 ερευνητικά προγράμματα και μελέτες με συνολικό προϋπολογισμό, για το Πανεπιστήμιο, περίπου 2,9 εκατομμύρια €. Έχει 170 δημοσιεύσεις, από τις οποίες 59 στο SCI, με 2000 αναφορές. Έχει διατελέσει πρόεδρος του Οργανισμού Επιστημονικής Τεκμηρίωσης και Μελετών της Συνομοσπονδίας Αλιέων Ελλάδας, μέλος του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης της Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου, Διευθυντής του Τομέα Βιολογίας Ζώων και του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Βιολογίας, πρόεδρος του Τμήματος Βιολογίας. Σήμερα είναι Κοσμήτορας της Σχολής Θετικών Επιστημών, Διευθυντής του Διατμηματικού Εργαστηρίου Περιβάλλοντος της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών και πρόεδρος του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης των Υγροτόπων Αμβρακικού.

Αναλυτικό Βιογραφικό υπάρχει στην ιστοσελίδα <http://www.marecol.biology.upatras.gr/cv/ck>

Κωνσταντίνος ΚΟΥΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

Έτος/τόπος γέννησης: 13/3/1959, Αθήνα
Υπηκότης Ελληνική - Γαλλική
Έγγαμος

Πανεπιστήμιο ΠΑΤΡΩΝ
Τμήμα Βιολογίας
265 04 ΠΑΤΡΑ
Τηλ. 2610-996100, 969242
Fax 2610-996100
e-mail: ckoutsis@upatras.gr

ΣΠΟΥΔΕΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ**ΣΠΟΥΔΕΣ**

- 1981 Πτυχίο Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.
- 1982 Δίπλωμα Εμπεριστατωμένων Σπουδών (D.E.A.) στη Βιολογική Ωκεανολογία (Πανεπιστήμιο Δυτικής Βρετανής, Βρέστη, Γαλλία).
- 1991 Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου της Δυτικής Βρετανής (Γαλλία). Θέμα: "Επίδραση των υδρολογικών και υδροδυναμικών συνθηκών στην αφθονία του πληθυσμού της γλώσσας (*Solea solea* L.) του Βισκαϊκού κόλπου (Ατλαντικός ωκεανός, Γαλλία)".

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ

- 1983 - 1985 ISTPM (Institut Scientifique et Technique des Pêches Maritimes, Νάντη, Γαλλία). Επιστημονικός συνεργάτης σε πρόγραμμα μελέτης της επίδρασης του παλιρροϊκού θερμικού μετώπου της Δυτικής Βρετανής στην παραγωγικότητα του πελαγικού οικοσυστήματος.
- 1986 - 1990 IFREMER (Institut Français de Recherche pour l' Exploitation de la Mer, "Γαλλικό Ινστιτούτο Έρευνας για την Εκμετάλλευση της Θάλασσας", Νάντη, Γαλλία): Ερευνητικό στέλεχος πρώτης κατηγορίας στο εργαστήριο Αλιευτικής Ωκεανογραφίας (DRV/RH/OCEHAL).
- 1991 IFREMER (Νάντη, Γαλλία): Ερευνητής στο εργαστήριο Εφαρμοσμένων Μαθηματικών για τους Ανανεώσιμους Πόρους (MAERHA).
- 1992 - 1995 IFREMER (Νάντη, Γαλλία): Συντονιστής ερευνητικής ομάδας (8 ερευνητές, 4 τεχνικοί) ασχολούμενης με τη μελέτη της επίδρασης των φυσικών φαινομένων στη διακύμανση του επιπέδου αφθονίας των εκμεταλλευόμενων θαλασσιών πληθυσμών (DRV/RH/ECOHAL/Unité de recherche 1).
- 1996 - 2000 Επίκουρος καθηγητής στο Βιολογικό τμήμα του Πανεπιστημίου Πατρών. Γνωστικό αντικείμενο: Θαλάσσια Βιολογία, Αλιεία, Ιχθυοκαλλιέργειες.
- 2001 - 2008 Αναπληρωτής καθηγητής στο τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Γνωστικό αντικείμενο: Θαλάσσια Οικολογία και Δυναμική Αλιευτικών αποθεμάτων.
- 2008 - Καθηγητής στο τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Γνωστικό αντικείμενο: Θαλάσσια Οικολογία και Δυναμική Αλιευτικών αποθεμάτων.

ΓΛΩΣΣΕΣ

Ελληνικά, Αγγλικά, Γαλλικά

ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΦΟΡΕΩΝ

- 1993-1995 Συντονιστής ερευνητικής ομάδας του Τομέα «Αλιευτικών Πόρων» (Département de Ressources Halieutiques) του IFREMER (Γαλλία).
- 2002 - 2008 Επιστημονικός Σύμβουλος της Συνομοσπονδίας Αλιέων Ελλάδος
- 2002 - 2003 Μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ιχθυοκαλλιεργητικού Κέντρου Αχελώου Α.Ε. (ΙΧΘΥΚΑ Α.Ε.)
- 2004 - 2008 Πρόεδρος του Οργανισμού Επιστημονικής Τεκμηρίωσης και Μελετών της Συνομοσπονδίας Αλιέων Ελλάδας (ΟΕΤ-ΣΑΕ)
- 2005 - 2006 Διευθυντής του Τομέα Βιολογίας Ζώων του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών
- 2009 - 2010 Συντονιστής της ομάδας εργασίας για την εκπόνηση του Ελληνικού Διαχειριστικού Σχεδίου για το Ευρωπαϊκό χέλι (Eel Management Plan, κανονισμός 1100/2007)
- 2009 - 2011 Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών
- 2010 - Ιδρυτικό μέλος του Δικτύου Εργαστηρίων του Πανεπιστημίου Πατρών “Oceanus”
- 2010 - Μέλος του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης της Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου
- 2010 - 2013 Διευθυντής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών
- 2011 - 2013 Αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών
- 2013 - Διευθυντής του Διατμηματικού Εργαστηρίου Περιβάλλοντος της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών
- 2013 -2014 Πρόεδρος του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών
- 2014 - Πρόεδρος του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης Υγροτόπων Αμβρακικού
- 2014 - Κοσμήτορας της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών που αποτελείται από τα Τμήματα Βιολογίας, Γεωλογίας, Επιστήμης Υλικών, Μαθηματικών, Φυσικής και Χημείας

ΤΟΜΕΙΣ ΓΝΩΣΕΩΝ

- Σχεδίαση και πραγματοποίηση Ωκεανογραφικών αποστολών
- Οργάνωση και επίβλεψη (υλοποίηση) επιχειρήσεων παρατήρησης και έρευνας του θαλασσίου περιβάλλοντος
- Χαρτογραφική ανάλυση και τεχνικές χαρτογραφίας
- Αυτοματοποίηση συλλογής και επεξεργασίας παραμέτρων θαλασσίου περιβάλλοντος
- Σχεδίαση και κατασκευή δειγματοληπτικών συσκευών και σχετικών προγραμμάτων Η/Υ για την παρατήρηση και μελέτη Ωκεανογραφικών φαινομένων
- Θεωρία δειγματοληψίας, στρατηγική και σχέδια δειγματοληψίας
- Σχεδιασμός και υλοποίηση Βάσεων Δεδομένων
- Στατιστική ανάλυση και επεξεργασία δεδομένων
- Ανάλυση συστημάτων και κατασκευή μοντέλων (simulation and modelling)
- Αλληλεπιδράσεις φυσικών και βιολογικών μηχανισμών, διάγνωση κρίσιμων χωρο-χρονικών κλιμάκων

- Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων (impact studies)
- Ανάλυση επίδρασης του φυσικού περιβάλλοντος στους θαλάσσιους πληθυσμούς.
- Δομή και δυναμική των συστημάτων αλιευτικής παραγωγής
- Διαχείριση πλουτοπαραγωγικών πηγών: Βιολογικές και οικολογικές βάσεις της εκμετάλλευσης των φυσικών ανανεώσιμων πόρων

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ

- 1984: Ανάπτυξη προγραμμάτων Η/Υ για τη στατιστική ανάλυση δεδομένων (multivariate methods), Plymouth Marine Laboratory.
- 1986: Συλλογή, αποθήκευση και ανάλυση περιβαλλοντικών δεδομένων συλλεγμένων από Μεγάλης Ταχύτητας Συρόμενα Οχήματα (High Speed Towed Vehicles, "V-FIN") και ελεγχόμενα πολλαπλά δίκτυα δειγματοληψίας (BIONESS), Institut Maurice Lamontagne σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο LAVAL (Québec, Καναδάς).
- 1987: Τεχνικές χαρτογραφίας: κύριες προβολές, μετατροπές συντεταγμένων και ανάπτυξη προγραμμάτων Η/Υ (Νάντη, Γαλλία).
- 1988: Σεμινάριο ρητής έκφρασης και επιστημονικής σύνταξης (C.C.I. Νάντη, Γαλλία).
- 1989: Επεξεργασία και ανάλυση ωκεανογραφικών δεδομένων με σκοπό τη μελέτη των φυσικών - βιολογικών αλληλεπιδράσεων στον Ωκεανό (Υπουργείο Αλιείας και Ωκεανών & Πανεπιστήμιο LAVAL, Québec, Καναδάς).
- 1992: Στατιστική ανάλυση και πρόταση μοντέλου των χρονικών μεταβολών της συγκράτησης συντηρητικών ουσιών στους ξύλινους στύλους ηλεκτροδότησης της ΔΕΗ (Διεύθυνση Μελετών - Κατασκευών και Λειτουργίας Εγκαταστάσεων Διανομής).
- 1993: S+ προγραμματισμός και περιβάλλον Στατιστικής επεξεργασίας (UNIX).

ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΟΥΣ Η/Υ

Προχωρημένη εμπειρία στον τομέα προγραμματισμού σε γλώσσες C, C++, PASCAL, FORTRAN, R σε περιβάλλον MS - DOS, Windows, X-Window και UNIX. Ανάπτυξη λογισμικών σε περιβάλλον Windows. Πολύ καλή γνώση των κυριότερων προγραμμάτων αρχειοθέτησης, πινάκων, σχεδίου και στατιστικής ανάλυσης.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

ΣΥΝΟΨΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Εκπαίδευση	Σύνολο
Συμμετοχή στη διδασκαλία προπτυχιακών μαθημάτων (Υποχρ./Επιλ.)	1/2
Συμμετοχή στη διδασκαλία μεταπτυχιακών μαθημάτων (Υποχρ./Επιλ.)	2/4
Κεφάλαια σε εκπαιδευτικά βιβλία	2
Σημειώσεις	1
Εκπαιδευτικό λογισμικό	2
Επίβλεψη (Διπλωματικές / Ερευνητικές Π.Μ.Σ.)	24/31
Διδακτορικά (Επίβλεψη / 3μελής Συμβ. Επιτρ.)	5/8

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Προπτυχιακό επίπεδο

Στα πλαίσια του κύκλου σπουδών του Βιολογικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών συμμετοχή στη διδασκαλία των μαθημάτων:

- Οικολογία Ι (Οργανισμοί και περιβάλλον, δυναμική πληθυσμών, αρχές διαχείρισης βιολογικών πόρων, οικολογικά μοντέλα, στρατηγικές και ανάλυση δεδομένων δειγματοληψίας).
- Θαλάσσια Οικολογία (αλιεία και περιβάλλον, εκτίμηση αλιευτικών αποθεμάτων και διαχείριση)
- Εφαρμογές Η/Υ στη Βιολογία

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Μ.Δ.Ε. του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών

1996-2000: “Θαλάσσια βιολογία: Αλιεία - Υδατοκαλλιέργειες” διδασκαλία των μαθημάτων:

- Δυναμική πληθυσμών και διαχείριση ιχθυοαποθεμάτων
- Παραγωγικότητα των θαλασσίων οικοσυστημάτων

Μετά την αναδιάρθρωση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του τμήματος διδασκαλία των μαθημάτων:

- Δυναμική πληθυσμών και διαχείριση ιχθυοαποθεμάτων
 - Οικολογικά μοντέλα
- και συμμετοχή στο μάθημα
- Σχεδιασμός δειγματοληψιών και ανάλυση δεδομένων

Μ.Δ.Ε. “Διαχείριση χερσαίων και θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων” του Πανεπ/μιου Κρήτης συμμετοχή στη διδασκαλία του μαθήματος

- Δυναμική και διαχείριση ιχθυοαποθεμάτων

Συμμετοχή στο *Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στις Περιβαλλοντικές Επιστήμες της Σχολής Θετικών Επιστημών του Πανεπ/μιου Πατρών*

- Οικολογία & Διαχείριση Φυσικών Οικοσυστημάτων (Εφαρμοσμένη Οικολογία)
- Μέθοδοι εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Συμμετοχή στο *Διαπανεπιστημιακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Αειφορική Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών»*

- Θεωρία δειγματοληψίας και εφαρμογές στην Οικολογία
- Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ - ΒΙΒΛΙΑ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ

- Συγγραφή των κεφαλαίων “Το θαλάσσιο περιβάλλον σαν πηγή ενέργειας και πρώτων υλών” και “Θαλάσσιοι βιότοποι και βιοκοινωνίες” στο βιβλίο της Θεματικής ενότητας “Το περιβάλλον ως αποδέκτης αποβλήτων” του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.
- “Δειγματοληψία: Βασικές έννοιες και εφαρμογές” Σημειώσεις του εργαστηρίου του μαθήματος Οικολογία Ι
- Δυναμική πληθυσμών: Ασκήσεις προσομοίωσης. Διαδραστικό Εκπαιδευτικό Λογισμικό σε περιβάλλον Windows
- Monitoring Φυσικών Συστημάτων: Ανίχνευση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Διαδραστικό Εκπαιδευτικό Λογισμικό σε περιβάλλον Windows

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ - ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ

Διδακτορικές διατριβές

Επίβλεψη: 1) Gauthiez F. 1997. Doctorat de Biometrie, Université Claude Bernard - LYON I, 2) Τζανάτος Ε. 2007, 3) Ζόμπολα Σ. 2008, 4) Κυπαρίσσης Σ. 2008, 5) Μουτόπουλος Δ. 2012.

Μέλος τριμελούς επιτροπής: 8, Πανεπ/μιο Πατρών, Τμήμα Βιολογίας, Πανεπ/μιο Θεσσαλίας, Τμήμα Γεωπονίας Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής, Πανεπ/μιο Κρήτης, Τμήμα Βιολογίας.

Συμμετοχή σε 8 τριμελείς και 16 εξεταστικές επιτροπές σε διάφορα ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Ερευνητική εργασία Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Επίβλεψη 31 ερευνητικών εργασιών στους τομείς της Βιολογικής Ωκεανογραφίας, της Αλιείας, του modelling και της ανάλυσης Μετεωρολογικών δεδομένων (από τα Π.Μ.Σ. του Τμήματος Βιολογίας, το Διατμηματικό και το Διαπανεπιστημιακό).

Διπλωματικές εργασίες

Επίβλεψη 24 διπλωματικών εργασιών στους τομείς της Βιολογικής Ωκεανογραφίας, των Οικολογικών μοντέλων, της Φυσικής Ωκεανογραφίας (στο Τμήμα Φυσικής) και στην ανάπτυξη λογισμικού για την ανάλυση εικόνας (στο Τμήμα Μηχανικών Η/Υ).

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα εστιάζονται στη μελέτη της δομής και την ανάλυση της δυναμικής των θαλασσιών οικοσυστημάτων και των συστημάτων εκμετάλλευσης των βιολογικών πόρων. Το κύριο ερευνητικό ενδιαφέρον εντοπίζεται στη μελέτη της επίδρασης του περιβάλλοντος στη δυναμική των θαλασσιών βιολογικών πόρων. Πιο συγκεκριμένα η μελέτη των αλληλεπιδράσεων αλιείας - περιβάλλοντος αποτελούσε τον κορμό της ερευνητικής δραστηριότητας για μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι τις αρχές της περασμένης δεκαετίας. Είναι εμφανές ότι από τη φύση του το πρόβλημα είναι πολύπλοκο και απαιτεί τη συνεργασία φυσικών και βιολόγων ωκεανογράφων, βιολόγων της αλιείας, μετεωρολόγων και μαθηματικών για τη μελέτη μηχανισμών και την ανάπτυξη μοντέλων. Η εργασία στο IFREMER και μάλιστα στον Τομέα των Αλιευτικών Πόρων εκτός από την έρευνα είχε και σημαντική συνιστώσα συντονισμού δράσεων, στήριξης των συστημάτων διαχείρισης και ανάπτυξης υποδομών. Οι δημοσιεύσεις της περιόδου 1985-2000 έχουν έντονα διεπιστημονικό χαρακτήρα με έμφαση στην ανάλυση μηχανισμών αλληλεπίδρασης φυσικών και βιολογικών παραμέτρων και συχνά καταλήγουν στην ανάπτυξη μοντέλων. Η υλοποίηση των ερευνών αυτών βασίστηκε σε πολυετή εκτεταμένη έρευνα πεδίου με τη χρήση του στόλου του IFREMER και την ανάπτυξη νέων εργαλείων και τεχνικών. Η εμπειρία αυτή της μακρόχρονης, στοχευμένης και συστηματικής συλλογής υψηλής ποιότητας πληροφορίας υπήρξε καθοριστική για το σύνολο των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα PNDR (Programme National sur le Déterminisme du Recrutement - Εθνικό Πρόγραμμα για τον καθορισμό της Στρατολόγησης) και διαμόρφωσε το προφίλ της έρευνας της Αλιευτικής Ωκεανογραφίας στη Γαλλία.

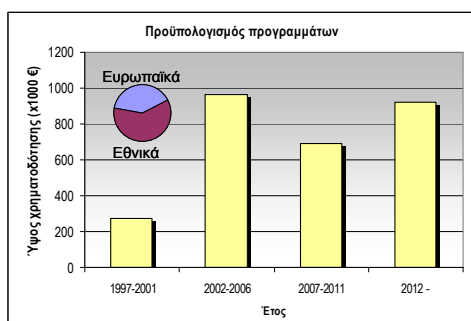
Οι έντονες διαφορές ανάμεσα στη Γαλλία και την Ελλάδα που χαρακτηρίζουν τη δομή και λειτουργία τόσο της αλιευτικής έρευνας όσο και της διαχείρισης των θαλάσσιων βιολογικών πόρων, αλλά και οι ιδιαιτερότητες των Ελληνικών φυσικών συστημάτων επηρέασαν το χαρακτήρα της ερευνητικής δραστηριότητας από την ανάληψη καθηκόντων στο Πανεπιστήμιο Πατρών το 1996. Η ανάγκη ανεύρεσης χρηματοδότησης, η έλλειψη επιχειρησιακής στρατηγικής που στον Τομέα της Αλιείας ήθελε τα Πανεπιστήμια να έχουν περιθωριακό ρόλο, αλλά και οι περιορισμένες ανταλλαγές ανάμεσα στην έρευνα, την εκμετάλλευση και τη διαχείριση καθόρισαν τις προτεραιότητες. Η μικρή παράκτια αλιεία, τα μεταβατικά οικοσυστήματα, όπως οι λιμνοθάλασσες και οι πόροι που συνδέονται με αυτά, η πολύ παράκτια ζώνη και η σημασία της για την αλιεία που σε μεγάλο βαθμό αγνοείται, αποτέλεσαν κύρια ερευνητικά αντικείμενα την τελευταία δεκαετία. Σε κάθε ένα από τα πεδία αυτά η καθοδήγηση και υλοποίηση μιας διδακτορικής διατριβής προσέφερε την απαραίτητη πρωτογενή πληροφορία. Παράλληλα, η στενή σύνδεση με τους επαγγελματίες αλιείς, αλλά και την κεντρική και περιφερειακή διοίκηση επέτρεψαν τη μετάφραση της συσσωρευμένης γνώσης και εμπειρίας σε προϊόντα και δράσεις χρήσιμα για την ορθολογική διαχείριση των αλιευτικών πόρων στα πλαίσια που θέτει η Κοινή Αλιευτική Πολιτική. Τυπικό παράδειγμα της αλληλουχίας βασική έρευνα, διδακτορική διατριβή, διαχειριστική προσέγγιση αποτελεί η εκπόνηση του Ελληνικού Σχεδίου Διαχείρισης του Χελιού που υλοποιήθηκε στα πλαίσια του κανονισμού 1100/2007.

Η ερευνητική δραστηριότητα καλύπτει θαλάσσια οικοσυστήματα (ωκεάνια και παράκτια), μεταβατικά οικοσυστήματα (λιμνοθάλασσες) και μέρος της αφορά στα εσωτερικά ύδατα.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Η συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα χαρακτηρίζεται από δυο περιόδους. Η πρώτη, από το ξεκίνημα έως το 1995 αφορά κυρίως στη συμμετοχή σε Γαλλικά εθνικά προγράμματα. Για μια

10ετια σχεδόν η έρευνα στην οποία συμμετείχα χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα PNDR (Programme National sur le Déterminisme du Recrutement) που παρουσιάζεται αναλυτικότερα στη συνέχεια. Τα τελευταία χρόνια στο τέλος αυτής της περιόδου και ως συντονιστής ερευνητικής ομάδας αποτελούμενης από στελέχη ανήκοντα σε διάφορα κέντρα του IFREMER (8 ερευνητές, 4 τεχνικοί) συμμετείχα σε ενέργειες και δράσεις με σκοπό τον προσανατολισμό των μελλοντικών ερευνών στον τομέα της εκμετάλλευσης των θαλάσσιων βιολογικών πόρων κάτω από το φάσμα των γενικών περιβαλλοντικών αλλαγών και την ανάγκη ισορροπίας των οικοσυστημάτων. Η χρηματοδότηση των ερευνών αυτών προερχόταν σε ποσοστό περίπου 90% από τον προϋπολογισμό των εθνικών προγραμμάτων. Αυτά τα στοιχεία εξηγούν τη μεγάλη διάρκεια, την ποικιλότητα και την έκταση των μελετών στο Βισκαϊκό κόλπο.

Κατά την περίοδο εργασίας μου στο Πανεπιστήμιο Πατρών συμμετείχα σε ερευνητικά προγράμματα και μελέτες συνολικού προϋπολογισμού, για το Πανεπιστήμιο, της τάξης των 2.800.000 €. Η εξέλιξη της χρηματοδότησης και η αναλογία της προέλευσής της παρουσιάζεται στο παράπλευρο διάγραμμα.

Συμμετοχή ως Ερευνητής, Επιστημονικός υπεύθυνος για το Πανεπιστήμιο Πατρών ή τον Οργανισμό Επιστημονικής Τεκμηρίωσης και Μελετών της Συνομοσπονδίας Αλιέων Ελλάδας (*) ή Συντονιστής (◇) στα ακόλουθα προγράμματα:

- 1 * The swordfish fishery in the central and eastern Mediterranean (European Union, DG-XIV, 97/0046)
- 2 * Evaluation of the Southern Greek anchovy stocks (European Union, DG-XIV, 97/0048)
- 3 * Evaluation of the Southern Greek sardine stocks (European Union, DG-XIV, 98/039)
- 4 * Etude comparative de la dynamique des stades larvaires de l'anchois du Golfe de Gascogne et de la mer Ionniene (IFREMER-France et Université de Patras)
- 5 * Πειραματική αλιεία γυαλόχελου στη δυτική Ελλάδα, ζωοτεχνία εγκλιματισμού και απογαλακτισμού του (ΠΑΒΕ, κωδ. Εργ. 97BE354)
- 6 * Συγκριτική μελέτη της δομής και δυναμικής του θαλάσσιου οικοσυστήματος του Πατραϊκού και Δ. Κορινθιακού κόλπου (Πανεπ/μιο Πατρών, Πρόγραμμα Βασικής έρευνας "Κ.Καραθεοδωρή")
- 7 Δομή και δυναμική της λιμνοθάλασσας του Πάππα (Ν. Αχαΐας) (Εθνικό Ταμείο Στόλου - Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών)
- 8 Μελέτη των υδρολογικών και βιολογικών χαρακτηριστικών της λιμνοθάλασσας του Κούταβου της Κεφαλλονιάς. (ΥΠΕΧΩΔΕ - Διαδημοτική Επιχείρηση Αργοστολίου)
- 9 * The swordfish fishery in the Mediterranean (European Union, DG-XIV, 99/032)
- 10 * Investigation of the bluefin tune fishery in the eastern Mediterranean (European Union, DG-XIV, 00/044)
- 11 * Πρόγραμμα εφαρμογής συστήματος παρακολούθησης των αποθεμάτων χελιών (για όλα τα στάδια παραγωγής) στη χώρα (Υπ. Γεωργίας 260366/30-12-1999)
- 12 Μελέτη οργάνωσης και λειτουργίας αλιευτικής εκμετάλλευσης λιμνοθαλασσών. (Επιχ. Προγρ. PESCA μέτρο 12 Υπ. Γεωργίας Διεύθυνση Υδατοκαλλιέργειών και εσωτ. Υδάτων)

- 13 Πιλοτικό πρόγραμμα ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής της Κόπρυνας (Ν. Άρτας) όπου αναπτύσσεται η εκτατική υδατοκαλλιέργεια και η παράκτια αλιεία. (Επιχ. Προγ. PESCA μέτρο 12 Υπ.Γεωργίας Διευθυνση Υδατοκαλλιεργειών και εσωτ. Υδάτων)
- 14 * ΑΝΣΑΡ-Συγκριτική μελέτη της σωματικής αύξησης του άγριου και καλλιεργούμενου σαργού (*Diplodus sargus*) και ανάλυση της επίδρασης περιβαλλοντικών συνθηκών (ΠΑΒΕΤ 2000)
- 15 * Collection and management of data from the commercial fisheries in Greece (European Union, DG-XIV)
- 16 * Establishment of a Recruitment Monitoring System, Glass Eel (European Union, DG-XIV, Study contract n°98/076)
- 17 * Association of Physical and Biological processes acting on Recruitment and post-recruitment of anchovy (European Union, FAIR project, Q5RS-2002-01216)
- 18 ◇ Ανάπτυξη τυπολογίας των Ελλήνων επαγγελματιών αλιέων μικρής παράκτιας αλιείας με βάση αλιευτικά, οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά (Υπ. Γεωργίας Ε.Π.ΑΛ. 2000-2006)
- 19 ◇ Η αλιεία στις Κυκλάδες στα πλαίσια της Πράσινης Βίβλου για την Ευρωπαϊκή Αλιεία (Π.Ε.Π. Νοτίου Αιγαίου 2000-2006)
- 20 ◇ Diversification activities based on local resources special characteristics. Transnational projects for innovative actions in the fisheries sector (2003/C115/08-07)
- 21 * Συλλογή δεδομένων αλιευτικής παραγωγής (ΕΛΚΕΘΕ, 2003-2004)
- 22 * Socioeconomic diversification of the small scale fisheries in Marine Protected Areas (2002/C 132/11/38)
- 23 * Encourager la pêche responsable dans l' ensemble du bassin Méditerranéen pour limiter les menaces du changement climatique (H20) (INTERREG IIIB 2006)
- 24 * Small scale fisheries in Europe - 5 case studies (E.U. FISH/2005/10)
- 25 * MYCOS (EU 2005, EMPA & HFC)
- 26 * Συλλογή δεδομένων αλιευτικής παραγωγής (ΕΛΚΕΘΕ, 2005-2006)
- 27 Επίδραση των ιχθυοκαλλιεργειών στο θαλάσσιο περιβάλλον και προσαρμογή του παραγωγικού δυναμικού στα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά των θαλασσίων οικοσυστημάτων (ΕΠΑΛ 2000 - 2006 ΜΕΤΡΟ 6.1, ΔΡΑΣΗ 8 2006)
- 28 ◇ Μηχανοργάνωση και πιλοτική εφαρμογή ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος Δικτυωμένων δομών Συλλογικών Φορέων Αλιείας (Ε.Π.ΑΛ. 2000-2006 Μέτρο 4.4)
- 29 ◇ Αλιευτική δραστηριότητα στον Κορινθιακό και τον Πατραϊκό κόλπο: Υφιστάμενη κατάσταση και προοπτικές (Ε.Π.ΑΛ. 2000-2006 Μέτρο 4.4)
- 30 * Mitigating Adverse Ecological impacts for open ocean fisheries (MADE) (7th Framework Program on Research, Technological Development, E.U. 2008-2011)
- 31 ◇ Αλιευτική δραστηριότητα στον Αμβρακικό κόλπο: Υφιστάμενη κατάσταση και προοπτικές (Ε.Π.ΑΛ. 2000-2006 Μέτρο 4.4)
- 32 Εντοπισμός περιοχών διαβίωσης αποθεμάτων χελιού του είδους *Anguilla anguilla* και ανόδου γυαλόχελων στη χώρα, εκτίμηση του αποθέματος - τρόποι βιώσιμης διαχείρισης και προστασίας του είδους (2009, ΕΠΑΛ 2007-2013)
- 33 Regional social and economic impacts of change in fisheries-dependent communities (FISH/2006/09)
- 34 Μελέτη του υδροδυναμισμού σε περιοχές εγκατάστασης μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας. (2010, Δίκτυο Ωκεανός, Επιχειρήσεις παραγωγής)
- 35 ◇ Τεχνικές και υποστηρικτικές παρεμβάσεις για την ανασύσταση του αποθέματος του Ευρωπαϊκού χελιού, σε περιοχές όπου παρουσιάζονται δραστηριότητες της Δ.Ε.Η. Α.Ε.

-
- 36* 'Oxygenation by efficient air diffusion system for aquaculture farms (cages and earthen ponds) AirX project (7th Framework Program on Research, Technological Development, E.U. 2012-)
- 37* Πιλοτική δράση για την καταγραφή της κατάστασης του αποθέματος του Ευρωπαϊκού χελιού στην Ελλάδα στα πλαίσια του ΕΠΣΑΔ (2012)
- 38 Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης λιμνοθαλάσσιων, λιμναίων και ποτάμιων συστημάτων στην περιοχή αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου στα πλαίσια των Οδηγιών 92/43 ΚΑΙ 79/409 (2012-2014)
- 39 Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων ΕΠΣΑΔ (2013 -)
- 40 ◊ Κατασκευή και διαχείριση νέων επιλεκτικών ιχθυοσυλληπτικών στις λιμνοθάλασσες για την διαφυγή υπομεγεθών ψαριών στην παράκτια ζώνη - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας - (2013-2015)
- 41* Πιλοτική δράση για την καταγραφή της κατάστασης του αποθέματος του Ευρωπαϊκού χελιού στην Ελλάδα στα πλαίσια του ΕΠΣΑΔ (2013)
- 42 Αλιευτική έρευνα στην ευρύτερη περιοχή της νήσου Γυάρου στο πλαίσιο δημιουργίας Θαλασσιού Πάρκου
- 43 ◊ Παρακολούθηση 2 ειδών ψαριών του παραρτήματος II της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ στα πλαίσια του Υποέργου «Δράσεις για τη Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς" (2013-2015)
- 44 ◊ Η ανοξική ζώνη του Αμβρακικού κόλπου: Αποτύπωση, Επιπτώσεις και Διαχείριση. Χρηματοδοτικός Μηχανισμός Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου Περιόδου 2009-2014 (2015-2017)

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ

- European meeting on the plankton - anchovy interactions, 7-8 Nov., 1994 IFREMER, Nantes, France (πρόεδρος οργανωτικής επιτροπής)
- 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιχθυολόγων, Μεσολόγγι, 20-23 Ιαν., 2000 (πρόεδρος οργανωτικής επιτροπής)
- 10ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιχθυολόγων, Χανιά, 18-20 Οκτ., 2001 (μέλος επιστημονικής επιτροπής)
- International Conference on Fishing and Environment in S.E. Europe». Preveza 28-30 June, 2002. (μέλος της Διεθνούς Επιστημονικής Επιτροπής)
- FORUM Νέων Επιστημόνων «Εφαρμοσμένη έρευνα στο χώρο των Εντατικών και Εκτατικών Υδατοκαλλιεργειών» Πάτρα 19 Φεβ. 2003 (πρόεδρος οργανωτικής & επιστημονικής επιτροπής)
- 11ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιχθυολόγων, Πρέβεζα, 10-13 Απρ., 2003 (μέλος οργανωτικής & επιστημονικής επιτροπής)
- Meeting of Mediterranean Small Scale Fishermen (EU, France, Spain, Malta, Cyprus, Greece) Messolonghi 2004 (πρόεδρος οργανωτικής επιτροπής)
- 12ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιχθυολόγων, Δράμα, 13-16 Οκτ., 2005 (μέλος επιστημονικής επιτροπής)
- 13ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιχθυολόγων, Μυτιλήνη, Σεπτ., 2007 (μέλος της επιστημονικής επιτροπής)
- 14ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ιχθυολόγων, Αθήνα, Μάιος, 2010 (μέλος της επιστημονικής επιτροπής).

ΚΡΙΤΗΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

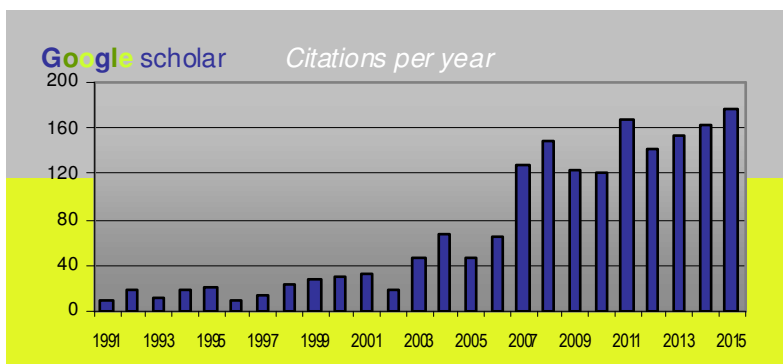
- Κριτής σε περιοδικά μεταξύ των οποίων Fisheries Oceanography, Oceanologica Acta, Aquatic Living Resources, Netherlands Journal of Sea Research, Journal of Fish Biology και άλλα.
- Κριτής στη Γ.Γ.Ε.Τ. σε προγράμματα όπως “ΥΠΕΡ”, “ΠΑΒΕ”, “Ελληνο-Γαλλική συνεργασία” κ.α.
- Κριτής σε προγράμματα του Υπ. Παιδείας.
- Συμμετοχή σε επιτροπές εμπειρογνομόνων της Γ.Γ.Ε.Τ.
- Κριτής στις προτάσεις του προγράμματος έρευνας και ανάπτυξης (R&D) του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Τροφίμων (M.A.F.F.) της Μεγάλης Βρετανίας με θέμα: “Physical and Biological Controls on Fish Stocks”
- Εξεταστής στο Ι.Κ.Υ. για τις υποτροφίες Μεταπτυχιακών σπουδών
- Αξιολογητής προγραμμάτων Γ.Γ.Ε.Τ.
- Αξιολογητής του Ευρωπαϊκού προγράμματος Run Sea Science (FP7 - Capacities)

ΣΥΝΟΨΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟΥ ΕΡΓΟΥ

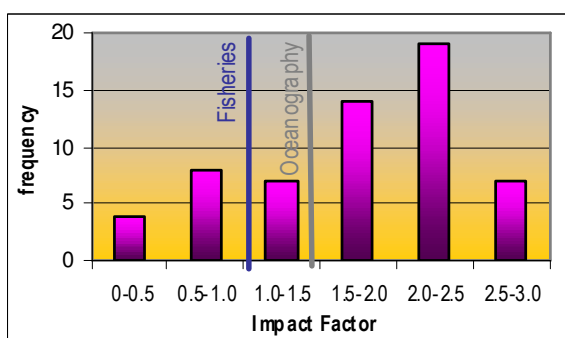
Συμμετοχή σε Ερευνητικά προγράμματα (από την ανάληψη καθηκόντων στο Πανεπιστήμιο Πατρών)	Σύνολο
Ευρωπαϊκά (Συντονιστής/Επιστ. Υπεύθυνος)	17 (1/15)
Εθνικά Σύνολο (Συντονιστής/Επιστ. Υπεύθυνος)	27 (11/6)
Δημοσιεύσεις - Συνέδρια	
Διατριβές	2
Διεθνείς δημοσιεύσεις (SCI)	71 (59)
Πρακτικά διεθνών συνεδρίων με κριτές	29
Πρακτικά εθνικών συνεδρίων με κριτές	57
Πρακτικά, περιλήψεις, δημοσιεύματα	12

Στοιχεία του δημοσιευμένου έργου σύμφωνα με τη βάση Google scholar συνοψίζονται στις κατωτέρω εικόνες.

Google scholar (20/09/2016)	
Citation indices	All
<u>citations</u>	1966
<u>h-index</u>	27
<u>i10-index</u>	44

Σύνοψη του δείκτη απήχησης του δημοσιευμένου έργου (SCI): Συνολικός αριθμός: 59, ελάχιστος/μέγιστος συντελεστής 0.3/2.8, Συνολικός συντελεστής 108.2, Μέσος συντελεστής: 1.83. Η κατανομή του συνταλαστή απήχησης των περιοδικών και η σύγκριση με το διάμεσο των κατηγοριών «Αλιεία» και «Ωκεανογραφία» παρουσιάζεται στη συνέχεια.

Κατανομή του δείκτη απήχησης (5-year I.F.)* και σύγκριση με το διάμεσο (median impact factor) των κατηγοριών Fisheries (1.051) και Oceanography (1.484) σύμφωνα με την κατάταξη ανά θεματική κατηγορία των περιοδικών (Journal Citation Reports 2010)
 * για τα περιοδικά που άλλαξαν ή δεν εκδίδονται ο πλησιέστερος δείκτης στο έτος δημοσίευσης

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Εξέλιξη στο χρόνο

Το πλαίσιο και οι στόχοι της ερευνητικής δραστηριότητας διαφοροποιούνται στο χρόνο και μπορούν να ενταχθούν σε πέντε περιόδους. Η κατηγοριοποίηση αυτή βασίζεται στη συμμετοχή σε προγράμματα έρευνας και όχι στην παρουσίαση και δημοσίευση των αποτελεσμάτων τα οποία συνήθως ακολουθούν με κάποια καθυστέρηση.

1983-1985. Η περίοδος χαρακτηρίζεται από τη συμμετοχή σε ένα μεγάλο πρόγραμμα που υλοποιήθηκε στις Γαλλικές ακτές του Ατλαντικού και είχε ως κύριο αντικείμενο την ανάλυση της δομής και της δυναμικής του θερμικού μετώπου της θάλασσας Igoise στη Δυτική Βρετανία με βάση τα φυσικά, χημικά και βιολογικά χαρακτηριστικά του. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα βασικής έρευνας και το κύριο πλεονέκτημά του ήταν η προσπάθεια οργάνωσης και υλοποίησης μιας διεπιστημονικής προσέγγισης (multidisciplinary approach) που ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του '70 αποτελούσε επίδωξη και προτεραιότητα της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας. Η κύρια συμμετοχή μου στις έρευνες αυτές αφορούσε στη μελέτη του ζωο- και ιχθυοπλαγκτού.

1986-1995. Η προηγούμενη εμπειρία για τη δυσκολία προσέγγισης φυσικών και βιολόγων ωκεανογράφων απεδείχθη χρήσιμη για την οργάνωση του δευτέρου προγράμματος με αντικείμενο την ανάλυση των μηχανισμών που καθορίζουν τη στρατολόγηση (ευρωστία ετήσιας κλάσης) του πληθυσμού της γλώσσας (*Solea solea*) του Βισκαϊκού κόλπου. Οι έρευνες αυτές ήταν κύρια συνιστώσα του Γαλλικού εθνικού προγράμματος μελέτης των μηχανισμών στρατολόγησης των θαλασσιών πληθυσμών PNDR (Programme National sur le Determinisme du Recrutement).

Στο πρόγραμμα αυτό συμμετείχα για μια 10ετία σε διάφορες θέσεις και ρόλους στο πλαίσιο της εμπειριστατωμένης μελέτης της επίδρασης των φυσικών συνθηκών (μετεωρολογίας, υδρολογίας και υδροδυναμικής) στη χρονική διακύμανση του επιπέδου αφθονίας του πληθυσμού. Η ανάγκη μιας αποτελεσματικής διαχείρισης του εκμεταλλεύσιμου πληθυσμού περνά υποχρεωτικά από ένα καλύτερο διαχωρισμό της επίδρασης αφ' ενός των φυσικών φαινομένων και αφ' ετέρου των ανθρωπίνων επιπτώσεων στις διακυμάνσεις του επιπέδου αφθονίας του πληθυσμού. Έτσι οι μελέτες των μηχανισμών στρατολόγησης (recruitment processes) ξεκίνησαν με κύριο σκοπό την ανάλυση της επίδρασης των περιβαλλοντικών συνθηκών στη διαμόρφωση του ετησίου επιπέδου αφθονίας. Κύριο χαρακτηριστικό τους είναι η από κοινού οργάνωση, ο συντονισμός, η κοινή αποδοχή των στόχων και ερωτημάτων, η παράλληλη και σταδιακή εξέλιξη των μελετών στο σύνολο των ειδικοτήτων και η από κοινού εκμετάλλευση των παρατηρήσεων και αποτελεσμάτων. Ο σκελετός των μελετών αποτελείται από ένα σύνολο 13 ωκεανογραφικών αποστολών με συνεργασίες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο που πραγματοποιήθηκαν από το 1985 έως το 1989. Εκτός από τα ερευνητικά προϊόντα, το ουσιώδες αποτέλεσμα των δράσεων ήταν η αποδοτική προσέγγιση και συνεργασία διαφόρων ειδικοτήτων (φυσική, χημεία, αλιευτική έρευνα, βιολογία, φυσιολογία, μαθηματικά, κ.λ.π.). Αυτό μεταφράστηκε σταδιακά σε δράσεις και δημοσιεύσεις κοινές για τη θάλασσα και το εργαστήριο, με κορύφωση την ανάπτυξη μαθηματικών μοντέλων που ενσωματώνουν τα πειραματικά ευρήματα και τις καταγραφές πεδίου ολόκληρου του κύκλου ζωής του είδους και περιγράφουν τις βασικές αλληλεπιδράσεις φυσικών και βιολογικών μηχανισμών.

Η περίοδος **1992-96** χαρακτηρίζεται από τη διεύρυνση του αντικείμενου, τη μείωση της δραστηριότητας στο πεδίο και την επένδυση στην οργάνωση και προώθηση προγραμμάτων και δράσεων με αντικείμενο τη μελέτη της επίδρασης του περιβάλλοντος στους ιχθυοπληθυσμούς. Τα τελευταία χρόνια της περιόδου παρόμοιες μελέτες ξεκίνησαν και σε ένα είδος με εντελώς διαφορετικό πρότυπο κύκλου ζωής, το γαύρο της ίδιας περιοχής (*Engraulis encrasicolus*, L.). Παράλληλα, ως συντονιστής της ερευνητικής ομάδας, παρακολούθησα την έρευνα που εστιαζόταν

στο γυαλόχελο (νεαρό στάδιο του χελιού) και γινόταν από στελέχη της ομάδας. Η εμπειρία αυτή ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη στη συνέχεια.

1996-2001. Το διάστημα αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί περίοδος προσαρμογής στον Ελληνικό ερευνητικό χώρο. Έγινε μια προσπάθεια για τη συνέχιση της δραστηριότητας στο πεδίο της ανάλυσης των αλληλεπιδράσεων μεταξύ φυσικών και βιολογικών μηχανισμών που καθορίζουν τη δομή και τη δυναμική των ιχθυοπληθυσμών, αλλά και γενικότερα συγκεκριμένων θαλασσίων οικοσυστημάτων. Η διαφορά με την προηγούμενη περίοδο είναι ότι λόγω του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού, των δομών, του εξοπλισμού, της έλλειψης εθνικής στρατηγικής και προτεραιοτήτων στον τομέα της θαλάσσιας έρευνας και της περιορισμένης χρηματοδότησης, οι δράσεις στους παραπάνω τομείς δεν ήταν ο κύριος σκοπός των χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων, αλλά ένα παραπροϊόν του κύριου στόχου που ήταν η εκτίμηση της αφθονίας των ιχθυοαποθεμάτων. Παρά το ενδιαφέρον, που οι εμπλεκόμενοι σε αυτές τις «εφαρμοσμένες» έρευνες έδειχναν και δείχνουν, για την κατανόηση βασικών μηχανισμών η υλοποίηση συντονισμένων και εστιασμένων προγραμμάτων στη μελέτη «μηχανισμών» παραμένει σπάνια και συνήθως μικρής διάρκειας.

2002-2007. Τα παραπάνω στοιχεία στηρίζουν την ανάγκη επαναπροσδιορισμού των κυρίων αξόνων ερευνητικής δράσης με στόχο τη ρεαλιστική προσέγγιση και την εκμετάλλευση των όποιων συγκριτικών πλεονεκτημάτων (περιοχής, εμπειρίας, αναγκών σε Ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο). Έτσι την περίοδο αυτή, η εμπλοκή σε δράσεις που έχουν ως στόχο την ανάλυση της δομής και της δυναμικής των συστημάτων παραγωγής γίνεται σημαντική. Κύριο αντικείμενο η ανάλυση της μικρής παράκτιας αλιείας. Η επιλογή βασίζεται στο γεγονός ότι η Ελλάδα έχει το μεγαλύτερο στόλο στην Ευρώπη (αριθμό σκαφών, αλιείς) και η γνώση μας για τον κλάδο είναι άκρως περιορισμένη, αφού τα περισσότερα ερευνητικά προγράμματα έδιναν βάρος στη μέση αλιεία, μεταφέροντας προσεγγίσεις Β.Α. Ατλαντικού στο δικό μας χώρο. Παράλληλα, συνεχίστηκε η δραστηριοποίηση σε έρευνες και μελέτες που σχετίζονται με τις αλληλεπιδράσεις φυσικής και βιολογίας σε παράκτια οικοσυστήματα, όπως οι κόλποι και οι λιμνοθάλασσες, αλλά με περισσότερο εμπειρικά μοντέλα σε σχέση με αυτά που αναπτύχθηκαν κατά την προηγούμενη περίοδο στον Ατλαντικό. Την περίοδο αυτή αναπτύχθηκε έντονη δραστηριότητα σε συνεργασία με φορείς του αλιευτικού κλάδου, καθώς και της περιφερειακής και κεντρικής διοίκησης. Η συμμετοχή στην ίδρυση του Οργανισμού Επιστημονικής Τεκμηρίωσης και Μελετών της Συνομοσπονδίας Αλιέων Ελλάδας που γρήγορα οδήγησε σε πρωτοβουλίες Ευρωπαϊκής κλίμακας (διερεύνηση δυνατοτήτων ίδρυσης Μεσογειακής εμβέλειας δομής εκπροσώπησης του κλάδου) αποτελεί σημαντική εμπειρία.

2008-2011. Η περίοδος χαρακτηρίζεται από δραστηριότητα τόσο σε επίπεδο βασικής - προσανατολισμένης έρευνας, όσο και από δράσεις που σχετίζονται άμεσα με την αλιευτική διαχείριση. Ή ανάπτυξη μιας τυπολογίας των δομών των ροδοφυκών (τραγάνα) στο Αιγαίο αποτελεί μια εργασία αναφοράς για την Ανατολική Μεσόγειο. Η έρευνα αυτή εντάσσεται στα πλαίσια μιας αλιευτικής μελέτης στην περιοχή του Κεντρικού Αιγαίου και ακολουθεί τη λογική του κανονισμού για τη Μεσογειακή αλιεία που προβλέπει την προστασία ιδιαίτερα σημαντικών οικοσυστημάτων για τους αλιευτικούς πόρους. Μια δεύτερη εντυπωσιακή αποκάλυψη, για την ακραία κατάσταση του οικοσυστήματος του Αμβρακικού κόλπου, παρουσιάστηκε στα πλαίσια αλιευτικής μελέτης που η ομάδα του δικτύου «Ωκεανός» του Πανεπιστημίου Πατρών πραγματοποίησε στην περιοχή. Αφορμή για την εκτεταμένη ωκεανογραφική έρευνα που υλοποιήθηκε, υπήρξε ο μαζικός θάνατος 1000 τόνων ψαριών το Φεβρουάριο του 2008. Οι δυο αυτές πρωτοβουλίες δείχνουν καθαρά πως οι αλιευτικές έρευνες και μελέτες μπορούν να αποτελέσουν μια εξαιρετικά αποδοτική πλατφόρμα ανάπτυξης ωκεανογραφικών ερευνών. Η εμπειρία της δεκαετίας του '80 απεδείχθη σημαντική. Η εκπόνηση του Ελληνικού Διαχειριστικού Σχεδίου για το χέλι στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον Κανονισμό 1100/2007

για τα κράτη μέλη μετέφρασε σε εργαλείο διαχείρισης την πληροφορία και την εμπειρία που είχε αποκτηθεί από προηγούμενες μελέτες και μια διδακτορική διατριβή που εκπονήθηκε στο εργαστήριο.

Τέλος αξίζει να αναφερθεί, ότι η εμπειρία της τελευταίας δεκαετίας από τις διαχειριστικές πρακτικές και τις διαπραγματευτικές αδυναμίες της Ελληνικής διοίκησης, αλλά και της έλλειψης στοιχείων και ειδικής μεθοδολογίας προσέγγισης αναδεικνύει την ανάγκη ανάλυσης, τεκμηρίωσης και διεκδίκησης έμπρακτης αναγνώρισης της Ελληνικής ιδιαιτερότητας και αποτελεί κομβικό σημείο για το μέλλον της Ελλάδας στα πλαίσια της «γαλάζιας ανάπτυξης».

Θεματική ανάλυση

Το σύνολο σχεδόν των άρθρων και των δημοσιευμάτων εντάσσονται στο αντικείμενο της Αλιευτικής Ωκεανογραφίας, της Θαλάσσιας Οικολογίας και της Δυναμικής των Αλιευτικών αποθεμάτων και των συστημάτων παραγωγής. Στον ακόλουθο πίνακα γίνεται μια προσπάθεια κατηγοριοποίησης των δημοσιευμάτων σε σχέση με το στόχο, την προσέγγιση, τις προοπτικές αλλά και τη βασική δομή του ΕΛ.ΚΕ.Θ.Ε. Φυσικά οι τομείς είναι στενά συνδεδεμένοι, αλληλεξαρτώμενοι και αλληλοκαλυπτόμενοι.

Θαλάσσιοι Βιολογικοί πόροι	Ωκεανογραφία – Οικοσυστήματα -Περιβάλλον	Θαλάσσια Βιολογία, Υδατοκαλλιέργειες
Εκτίμηση αφθονίας αλιευτικών αποθεμάτων 2] 29,38,55,23	Περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά (ετερογένεια στο χώρο, τάσεις αλλαγής, διακυμάνσεις αβιοτικών παραμέτρων) 2] 19,22,59,61 4] 25 5] 16,40,44,54,55	Βιολογία υδρόβιων οργανισμών (σωματική αύξηση, μορφολογία, αναπαραγωγή, κ.α.) 2] 1,24,30,35,37 4] 3,13,24 5] 7,12,30,36,41,42,52
Ανάλυση δεδομένων αλιευτικής παραγωγής (δομή συστημάτων παραγωγής, τεχνικές προσεγγίσεις, διακυμάνσεις παραγωγής, σύνδεση με περιβαλλοντικά και κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά) 2] 39,42,44,47,49,51,54,58,62,64,65,69,70 4] 19,23,26 5] 8,9,11,14,19,20,21,22,24,26,27,28,29,31,32,37,38,43,45,46,47,48,49,50,51,54	Πρότυπα χωρο-χρονικής κατανομής 1] 2 2] 11,16,17,18,33,34,45,55,56,57,62,68 4] 10,12,15 5] 6,17,33,39,49 Επίδραση του περιβάλλοντος στη χωρική κατανομή των ιχθυοπληθυσμών ή άλλων θαλασσίων οργανισμών 1] 2 2] 3,4,5,6,7,8,10,12,13,15,23,26,33,34,40,67,71 41,43,45,46,48,52,50,53,57 4] 1,2,4,5,7,11,12,17,18,21,22,24 5] 1,2,3,4,5,13,15,35,52 Μοντέλα (Ιδεατά, εμπειρικά, αναλυτικά, προσομοιώσεις) κατανομής στο χώρο, εξέλιξης της αφθονίας, σύνδεσης με αβιοτικά χαρακτηριστικά 1] 2 2] 14,15,17,20,22,27,28,42,55 4] 4,7,9 5] 31,34	Ιχθυοκαλλιέργειες – περιβάλλον 1] 1 2] 1, 2, 51, 63, 66
Ανάπτυξη μεθοδολογίας (εργαλεία, μέθοδοι μέτρησης και εκτίμησης παραμέτρων, κλειδες προσδιορισμού, κ.α.) 1] 1 2] 2,9,21,25,26,36,37 4] 6,14,16,20 5] 10,18,25,47,53		

Από το σύνολο του έργου είναι εμφανής η προσπάθεια ποσοτικής προσέγγισης των παραμέτρων και μηχανισμών. Σε αρκετές περιπτώσεις το έργο έχει ιδιαίτερα πρωτότυπο χαρακτήρα, είτε ως τρόπος προσέγγισης, είτε ως ανάδειξη φαινομένων και μηχανισμών. Παραδείγματα αποτελούν οι εργασίες που παρουσιάζουν το μοντέλο του πληθυσμού της γλώσσας του Βισκαϊκού, αλλά και η αντίστοιχη προσπάθεια για το γαύρο του Β. Αιγαίου (B55), οι εργασίες B19 και B22 που παρουσιάζουν πληροφορία για το αβιοτικό περιβάλλον με τρόπο κατανοητό, πρακτικό και εύκολα αφομοιώσιμο από τους βιολόγους της αλιείας. Η τελευταία εργασία παρουσιάζει τις αυξητικές τάσεις της επιφανειακής θερμοκρασίας της θάλασσας του Βισκαϊκού κόλπου πριν ξεκινήσει η μαζική αναφορά στις κλιματικές αλλαγές που γενικεύθηκε στα μέσα της τελευταίας δεκαετίας. Επίσης, η εργασία B51 αναδεικνύει μια πτυχή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της ιχθυοκαλλιέργειας που αρχίζει πλέον να απασχολεί σοβαρά την Ευρώπη. Ενδιαφέρουσες και πρωτοποριακές πτυχές έχουν και οι εργασίες που αφορούν στη δομή και στην παραγωγή της Ελληνικής μικρής παράκτιας αλιείας, για την οποία ελάχιστα στοιχεία υπάρχουν δημοσιευμένα, ιδιαίτερα αυτές που ασχολούνται με την ταυτοποίηση των αλιευτικών ενασχολήσεων (*métier*). Το ίδιο σπάνια είναι και τα στοιχεία για το υψηλού αλιευτικού ενδιαφέροντος προστατευόμενο οικοσύστημα της τραγάνας που παρουσιάζει η εργασία B59 και που αποτελεί σημαντική αναφορά για την Ανατολική Μεσόγειο.

Τέλος από πλευράς οικοσυστημάτων η δραστηριότητα καλύπτει ωκεάνια, παράκτια, μεταβατικά οικοσυστήματα (λιμνοθάλασσες) και εσωτερικά ύδατα.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ ΕΡΓΟ - ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. ΔΙΑΤΡΙΒΕΣ

- 1 **Koutsikopoulos C.** 1982. Axénisation des organismes planctoniques. Un rotifère *Brachionus plicatilis* (Müller) et une algue *Platymonas (=Tetraselmis) suecica*. Rapport de D.E.A. d'Océanologie Biologique. Université de Bretagne Occidentale, Brest, France.
- 2 **Koutsikopoulos C.** 1991. Recrutement de la sole (*Solea solea*, L.) du golfe de Gascogne: Influence de l'hydrologie et de l'hydrodynamisme. Thèse de doctorat (PhD), Université de Bretagne Occidentale, Brest, France, 211 p.

2. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

(◇ περιλαμβάνονται στο S.C.I.)

- 1 ◇ Camus P., **Koutsikopoulos C.** 1984. - Incubation expérimentale et développement embryonnaire de la daurade royale (*Sparus aurata*, L.) à différentes températures. *Aquaculture*, 42: 117-128.
- 2 **Koutsikopoulos C.** 1985. - Techniques de cultures axéniques d'organismes planctoniques. Un rotifère, *Brachionus plicatilis*, et une algue *Platymonas (=Tetraselmis) suecica*. *Rev. Trav. Inst. Pêches marit.*, 47 (2-3) : 207-215.
- 3 Moal J., Samain J.F., **Koutsikopoulos C.**, Le Coz J.R., Daniel J.Y. 1985. - Ushant thermal front: Digestive enzymes and zooplankton production. In: Proceedings of the 19th European Marine Biology Symposium, Plymouth, U.K. (Gibbs P.E. ed.), Cambridge University Press, 145-156.
- 4 **Koutsikopoulos C.** 1985 - Etude de l'ichtyoplancton et du zooplancton en mer d'Iroise. In: Le front thermique d'Ouessant en août et septembre 1982, Campagne SATIR-DYNATLAND. Le Corre P., Mariette V. (eds), *Campagnes Océanographiques Françaises*, 1: 227-286.
- 5 Arbault S., Camus P., La Villemarqué (de) J., **Koutsikopoulos C.**, Morin P., Bourriau P. 1987. - Déterminisme du recrutement de la sole dans le golfe de Gascogne: Phase pélagique, Campagnes SOLDET IV,V,VI. *Campagnes Océanographiques Françaises*, No 6, 131 pp.
- 6 ◇ Sournia A., J.L. Birrien, P. Camus, J.Y. Daniel, E. Jacq, **C. Koutsikopoulos**, P. Le Corre, J.R. Le Coz, J.P. Le Saos, V. Mariette, V. Martin-Jezequel, J. Moal, P. Morin, S.A. Poulet, D. Prieur, J.F. Samain, G. Slawyk, C. Videau. 1988. - A physical, Chemical and Biological Characterization of the Ushant Tidal Front. *Int. Revue ges. Hydrobiol.* 73 (5): 511-536.
- 7 ◇ **Koutsikopoulos C.**, Desaunay, Y., Dorel, D., Marchand, J. 1989. - The role of coastal areas in the life history of sole (*Solea solea*, L.) in the Bay of Biscay. *Topics in Marine Biology*, Ros J. (ed.), *Scientia Marina*, 53 (2-3): 567-575.
- 8 **Koutsikopoulos C.**, Karakiri M., Desaunay Y., Dorel D. 1989. - Response of juvenile sole (*Solea solea*, L.) to environmental changes investigated by otolith microstructure analysis. *Rapp. P.-v. Réun. CIEM*, 191: 281-286.
- 9 ◇ **Koutsikopoulos C.**, Petitgas P. 1990. - Une procédure systématique pour le sous-échantillonnage des prélèvements de plancton. *Oceanologica acta*, 13 (3): 403-409.
- 10 ◇ **Koutsikopoulos C.**, Fortier, L. and Gagné, J.A. 1991. - Cross-shelf dispersion of Dover sole eggs and larvae (*Solea solea*) in Biscay Bay and recruitment to inshore nurseries. *Journal of Plankton Research*, 13: 923-945.

-
- 11 ◇ Dorel D., **Koutsikopoulos C.**, Desaunay Y., Marchand J. 1991. - Seasonal distribution of young sole (*Solea solea* L.) in the nursery ground of the bay of Vilaine (Northern Bay of Biscay). *Netherlands Journal of Sea Research*, 27 (3/4): 297-306.
- 12 ◇ **Koutsikopoulos C.**, Lacroix N. 1992. - Distribution and abundance of sole (*Solea solea*, L.) eggs and larvae in the Bay of Biscay between 1986 and 1989. *Netherlands Journal of Sea Research*, 29 (1-3): 81-91.
- 13 ◇ Boulhic M., Galois R., **Koutsikopoulos C.**, Lagardère F., Person-Le Ruyet J. 1992. - Etat nutritionnel, croissance et survie des stades pélagiques de la sole, *Solea solea* (L.), du Golfe de Gascogne. *Ann. Inst. océanogr.*, Paris, 68 (1-2) : 117-139.
- 14 ◇ Le Cann B., **Koutsikopoulos C.**, Lacroix N., Champalbert G. 1992. - Interactions des processus physiques et biologiques dans la dynamique des stades pélagiques de la sole sur le plateau continental du Golfe de Gascogne, France. *Ann. Inst. océanogr.*, Paris, 68 (1-2): 107-115.
- 15 **Koutsikopoulos C.**, Dorel D., Desaunay Y., Le Cann B., Forest A. 1995. - Interaction entre processus physiques et comportement individuel: conséquences sur l'organisation et le fonctionnement du stock de sole (*Solea solea*, L.) du Golfe de Gascogne. *Editions ORSTOM (Colloques et séminaires, Gascuel D., Durant J.L., Fontenau A. Eds.):49-74.*
- 16 ◇ **Koutsikopoulos C.**, Dorel D., Desaunay Y. 1995 - Movement of sole (*Solea solea*) in the Bay of Biscay: coastal environment and spawning migration. *J. mar. biol. Ass. U.K.*, 75, 109-126.
- 17 ◇ Champalbert G., **Koutsikopoulos C.** 1995. - Behaviour, transport and recruitment of Bay of Biscay sole (*Solea solea*): Laboratory and field studies. *J. mar. biol. Ass. U.K.*, 75, 93-108.
- 18 ◇ Massé J., **Koutsikopoulos C.**, Patty W. 1996. - The structure and spatial distribution of pelagic fish schools in multi species clusters: an acoustic study. *ICES Journal of Marine Science*, 53: 155-160.
- 19 ◇ **Koutsikopoulos C.** and Le Cann B. 1996. - Physical processes and hydrological structures related to the Bay of Biscay anchovy. *Scientia Marina*, 60(2): 9-19
- 20 ◇ Arino O., **Koutsikopoulos C.** and Ramzi A. 1996 Elements of mathematical modeling of evolution in number of a Sole population. *Journal of Biological Systems*, 4(4):445-458.
- 21 ◇ Bergeron J.P., Person-Le Ruyet J. and **Koutsikopoulos C.** 1997. - Use of carbon rather than dry weight to assess the DNA content and nutritional condition index of sole larvae. *ICES Journal of Marine Science*, 54: 148-151
- 22 ◇ **Koutsikopoulos C.**, Beillois P., Leroy C. and Taillefer F. 1998. Temporal trends and spatial structures of the Sea Surface Temperature in the Bay of Biscay. *Oceanologica Acta*, 21(2): 335-344
- 23 Alheit J., H.-G. Barthel, K. Brander, F. Carlotti, R. Harris, **C. Koutsikopoulos**, B. MacKenzie, G. Paffenhofer, H. Roe and K. Tande. 1998. EuroGlobec - Science Plan. *Ecosystems Research Report 27*, Office for Official Publications of the European Communities, 76pp.
- 24 Kehayias G., **C. Koutsikopoulos**, N. Fragopoulou and J. Lykakis. 1999. Biometry of the ontogenic development of five chaetognath species in Greek waters (Eastern Mediterranean). *Biologia Gallo-hellenica*, 25(2):125-142.

- 25 ◇ Kehayias G., **C. Koutsikopoulos**, N. Fragopoulou and J. Lykakis. 1999. A single maturity classification key for five common Mediterranean chaetognath species. *J. mar. biol. Ass. U.K.*, 79: 3429.1-2.
- 26 ◇ de Pontual H., F. Lagardere, H. Troadec, A. Batel, Y. Desaunay and **C. Koutsikopoulos**. 2000. Otolith imprinting of sole (*Solea solea*) from the Bay of Biscay (France): a tool to discriminate individuals from nursery origins? *Oceanologica Acta*, 23(4):497-513.
- 27 ◇ Ramzi A., O. Arino, **C. Koutsikopoulos**, A. Boussouar, P. Lazure. 2001. Modelling and numerical simulations of larval migration of the sole (*Solea solea* (L.)) of the Bay of Biscay. Part 1: Modelling. *Oceanologica Acta*, 24(2):101-112.
- 28 ◇ Ramzi A., O. Arino, **C. Koutsikopoulos**, A. Boussouar, P. Lazure. 2001. Modeling and numerical simulations of larval migration of the sole (*Solea solea* (L.)) of the Bay of Biscay. Part 2: Numerical Simulations. *Oceanologica Acta*, 24(2):113-124.
- 29 ◇ Somarakis S., **C. Koutsikopoulos**, A. Machias, N. Tsimenides. 2002. Applying the Daily Egg Production Method (DEPM) to small stocks in highly heterogeneous seas. *Fisheries Research*, 55:193-204.
- 30 Katselis G., **C. Koutsikopoulos**, P. Kaspiris 2002. - Age determination and growth of leaping Mullet (*Liza saliens* R.1810) from the Messolonghi Etoliko lagoon (western Greece). *Mediterranean Marine Science*, 3/2:147-158..
- 31 ◇ Dimou I., **C. Koutsikopoulos**, A.P. Economopoulos, J. Lykakis. 2003. Depth of pupation of the wild olive fruit fly, *Bactrocera (Dacus) oleae* (Gmel.) (Diptera, Tephritidae), as affected by soil abiotic factors. *J. Appl. Entomology* 127:12-17
- 32 ◇ Dimou I., **C. Koutsikopoulos**, A.P. Economopoulos, J. Lykakis. 2003. The distribution of olive fruit fly captures [*Bactrocera (Dacus) oleae* (Gmel.) (Diptera, Tephritidae)] with McPhail traps within an olive orchard. *Phytoparasitica*, 31(2): 124-131.
- 33 ◇ Giannoulaki M., A. Machias, **C. Koutsikopoulos**, J. Haralabous, S. Somarakis, N. Tsimenides 2003. The effect of coastal topography on the spatial structure of small pelagic fish. *Mar. Ecol. Progr. Ser.*, 265:243-253.
- 34 ◇ Katselis G., **C. Koutsikopoulos**, E. Dimitriou, I. Rogdakis 2003. Spatial patterns and temporal trends in the fisheries landings of the Messolonghi-Etoliko lagoons (Western Greek coast). *Scientia Marina*, 67(4): 501-511.
- 35 ◇ Ganias K., S. Somarakis, **C. Koutsikopoulos**, A. Machias, A. Theodorou. 2003. Ovarian atresia in the Mediterranean sardine, *Sardina pilchardus sardina*. *Journal of the Marine Biological Association of the United Kingdom*, 83: 1327-1332.
- 36 ◇ Ganias K., S. Somarakis, A. Machias, **C. Koutsikopoulos**, A. Theodorou 2004. Identifying newly spawned female sardines by means of common fisheries data. *Cybium*, 28:43-46.
- 37 ◇ Somarakis S., Ganias K., Tserpes G., **Koutsikopoulos C.** 2004. Ovarian allometry and the use of the gonosomatic index: a case study in the Mediterranean sardine, *Sardina pilchardus*. *Marine Biology*, 146: 181-189
- 38 ◇ Somarakis S., Palomera I., Garcia A., Quintanilla L., **Koutsikopoulos C.**, Uriarte A., Motos L. 2004. Daily egg production of anchovy in European waters. *ICES Journal of Marine Science*, 61:944-958.
- 39 ◇ Tzanatos E., Dimitriou E., Katselis G., Georgiadis M., **Koutsikopoulos C.** 2005. Composition, temporal dynamics and regional characteristics of small-scale fisheries in Greece. *Fisheries Research*, 73, 1-2: 147-158

- 40 ◇ Ramfos A., S. Somarakis, C. **Koutsikopoulos**, N. Fragopoulou 2005. Summer mesozooplankton distribution in coastal waters of central Greece (eastern Mediterranean). I. Hydrology and group composition. *J. Mar. Biol. Ass. U.K.*, 85: 755-764.
- 41 ◇ Ramfos A., S. Somarakis, C. **Koutsikopoulos**, N. Fragopoulou. 2005. Summer mesozooplankton distribution in coastal waters of central Greece (eastern Mediterranean). II. Species assemblages. *J. Mar. Biol. Ass. U.K.*, 85: 765-774.
- 42 ◇ Katselis G., C. **Koutsikopoulos**, Y. Rogdakis, T. Lachanas, E. Dimitriou, K. Vidalis. 2005. A model to estimate the annual production of roes (avgotaracho) of flathead mullet (*Mugil cephalus*) based on the spawning migration of species. *Fisheries Research*, 75, 138-148.
- 43 ◇ Somarakis S., Ganias K., Siapatis A., **Koutsikopoulos C.**, Machias A., Papaconstantinou C. 2006. Spawning habitat and daily egg production of sardine (*Sardina pilchardus*) in the eastern Mediterranean. *Fisheries Oceanography*, 15 (4): 281-292.
- 44 ◇ Tserpes G., Moutopoulos D., Peristeraki P., Katselis G., **Koutsikopoulos C.** 2006. Study of swordfish fishing dynamics in the eastern Mediterranean by means of machine learning approaches. *Fisheries Research*, 78: 196-202.
- 45 ◇ Giannoulaki M., Machias A., **Koutsikopoulos C.**, Somarakis S. 2006. The effect of coastal topography on the spatial structure of anchovy and sardine. *ICES Journal of Marine Science*, 63 (4): 650-662.
- 46 ◇ Isari S., Ramfos A., Somarakis S., **Koutsikopoulos C.**, Kallianiotis A., Fragopoulou N. 2006. Mesozooplankton distribution in relation to hydrology of the Northeastern Aegean Sea (eastern Mediterranean). *Journal of Plankton Research*, 28(3): 241-255.
- 47 ◇ Tzanatos E., Dimitriou E., Papaharisis L., Roussi A., Somarakis S., **Koutsikopoulos C.** 2006. Principal socio-economic characteristics of the Greek small-scale coastal fishermen, *Ocean & Coastal Management*, 49: 511-527.
- 48 ◇ Ramfos A., Isari S., Somarakis S., Georgopoulos D., **Koutsikopoulos C.**, Fragopoulou N. 2006. Mesozooplankton community structure in offshore and coastal waters of the Ionian Sea (eastern Mediterranean) during mixed and stratified conditions. *Marine Biology*, 150: 29-44.
- 49 ◇ Tzanatos E., Somarakis S., Tserpes G., **Koutsikopoulos C.** 2006. Identifying and classifying small-scale fisheries métiers in the Mediterranean: A case study in the Patraikos Gulf, Greece. *Fisheries Research*, 81: 158-168.
- 50 ◇ Isari S., S. Psarra, P. Pitta, P. Mara, M.O. Tomprou, A. Ramfos, S. Somarakis, A. Tselepides, C. **Koutsikopoulos** and N. Fragopoulou. 2007. Differential patterns of mesozooplankton distribution in relation to physical and biological variables of the northeastern Aegean Sea (eastern Mediterranean). *Marine Biology*, 151(3): 1035-1050.
- 51 ◇ Dimitriou E., G. Katselis, D. K. Moutopoulos, C. Akovitiotis, and C. **Koutsikopoulos**. 2007. Possible influence of reared gilthead sea bream (*Sparus aurata*, L.) on wild stocks in the area of the Mesolonghi lagoon (Ionian Sea, Greece). *Aquaculture Research*, 38(4): 398-408
- 52 ◇ Ganias K., S. Somarakis, C. **Koutsikopoulos** and A. Machias. 2007. Factors affecting the spawning period of sardine in two highly oligotrophic Seas. *Marine Biology*, 151(4): 1559-1569.
- 53 ◇ Katselis, G., Koukou, K., Dimitriou, E., **Koutsikopoulos C.** 2007. Short-term seaward fish migration in the Messolonghi-Etoliko lagoons (Western Greek coast) in relation to climatic variables and the lunar cycle. *Estuarine, Coastal and Shelf Science* 73 (3-4): 571-582

- 54 ◇ Tzanatos E., Somarakis S., Tserpes G., **Koutsikopoulos C.** 2007. Discarding practices in a Mediterranean small-scale fishing fleet (Patraikos Gulf, Greece). *Fisheries Management and Ecology*, 14 (4): 277-285
- 55 ◇ Mantzouni I.; S. Somarakis; D.K. Moutopoulos; A. Kallianiotis; **C. Koutsikopoulos.** 2007. Periodic, spatially structured matrix model for the study of anchovy (*Engraulis encrasicolus*) population dynamics in N Aegean Sea (E Mediterranean). *Ecological Modeling*, 208 (2-4):367-377.
- 56 ◇ Kiparissis S., G. Tserpes, S. Somarakis, P.S. Economidis, **C. Koutsikopoulos.** 2008. On the site-attachment behaviour of *Oblada melanura* (Linnaeus, 1758) (Osteichthyes: Sparidae) benthic larvae; a quantitative approach. *Scientia Marina*, 72(3): 429-436.
- 57 ◇ Zompola S, Katselis G, **Koutsikopoulos C**, Cladas Y. 2008. Temporal patterns of glass eel migration (*Anguilla anguilla* L. 1758) in relation to environmental factors in the Western Greek inland waters. *Estuarine Coastal and Shelf science*, 80(3): 330-338.
- 58 ◇ Tzanatos E, Somarakis S, Tserpes G, **Koutsikopoulos C.** 2008. Catch length analysis, relation to minimum landing sizes and management implications from a Mediterranean small-scale fisheries (Patraikos Gulf, Greece). *Fisheries Research*, 93(1-2): 125-134.
- 59 ◇ Georgiadis M., Papatheodorou G., Tzanatos E., Geraga M., Ramfos A., **Koutsikopoulos C.**, Ferentinos G. 2009. Coralligene formations in the eastern Mediterranean: Morphology, distribution, mapping and relation to fisheries in the southern Aegean Sea (Greece) based on high-resolution acoustics. *Journal of experimental Marine Biology and Ecology*, 368: 44-58.
- 60 Papatheodorou G., Fakiris E., Geraga M., Ferentinos G., **Koutsikopoulos C.** 2008. Ghostly images of HMHS Britannic. *Hydro International*, 12(7): 16-19.
- 61◇ Ferentinos G., Papatheodorou G., Geraga M., Iatrou M., Fakiris E., Christodoulou D., Dimitriou E., **Koutsikopoulos C.** 2010. Fjord water circulation patterns and dysoxic/anoxic conditions in a Mediterranean semi-enclosed embayment in the Amvrakikos Gulf, Greece. *Estuarine, Coastal and Shelf Science*, 88: 473-481.
- 62 **Koutsikopoulos C.**, Cladas Y., Katselis G., Zompola S., Dimitriou E., Mitropoulos D., Chatzisprou A. 2009. Hellenic Eel Management Plan in accordance with the Council Regulation 1100/2007. Ministry of Rural Development and Food., General Directorate of Fisheries, 68p.
- 63 Makridis P., Boglione C., 2, Ribeiro L., Soares F., **Koutsikopoulos C.** 2011. Extensive and semi-intensive aquaculture in Southern Europe. *Fish Farming Expert*, Oct. 2011: 30-41.
- 64◇ Guyader O., P. Berthou B, **C. Koutsikopoulos**, F. Alban, S. Demanèche, M.B. Gaspar, R. Eschbaum, E. Fahy, O. Tully, L. Reynal, O. Curtil, K. Frangoudes, F. Maynou. 2013. Small scale fisheries in Europe: A comparative analysis based on a selection of case studies. *Fisheries Research*,140: 1-13.
- 65◇ Tzanatos, E., Castro, J., Forcada, A., Matic-Skoko, S., Gaspar, M., and **Koutsikopoulos C.** 2013. A Metier-Sustainability-Index (MSI25) to evaluate fisheries components: assessment of cases from data-poor fisheries from southern Europe. *ICES Journal of Marine Science*, 70(1):78-98.
- 66◇ Karakassis I., Papageorgiou N., Kalantzi I., Sevastou K., **Koutsikopoulos C.** 2013. Adaptation of fish farming production to the environmental characteristics of the receiving marine ecosystems: A proxy to carrying capacity. *Aquaculture*, 408: 184-190.

- 67◊ Katselis G., Moutopoulos D.K., **Koutsikopoulos C.**, Long-term changes of fisheries landings in enclosed gulf lagoons' (Amvrakikos gulf, W. Greece). 2013. *Estuarine, Coastal and Shelf Science*, 131:31-40.
- 68◊ Georgiadis M., Mavraki N., **Koutsikopoulos C.**, Tzanatos E. 2014. Spatio-temporal dynamics and management implications of the nightly appearance of *Boops boops* (Acanthopterygii, Perciformes) juvenile shoals in the anthropogenically modified Mediterranean littoral zone. *Hydrobiologia*, 734(1): 81-96.
- 69◊ Moutopoulos D.K., **Koutsikopoulos C.** 2014. Fishing strange data in fisheries statistics of Greece. *Marine Policy*, 48: 114-122.
- 70◊ Moutopoulos D.K., G. Prodromitis, I. Mantzouni, **Koutsikopoulos C.** 2016. Quantifying the implementation of Common Fisheries Policy: Patterns of fisheries violations and penalties imposed in Greek waters. *Marine Policy*, 70: 65-76.
- 71◊ Mavraki N, M. Georgiadis, Koutsikopoulos C., Tzanatos E. 2016. Unravelling the nocturnal appearance of bogue *Boops boops* shoals in the anthropogenically modified shallow littoral. *Journal of fish biology*, 88 (5), 2060-2066.

3. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΜΕ ΚΡΙΤΕΣ

- 1 Δήμου Ι., Κ. Κουτσικόπουλος, Α. Οικονομόπουλος, Ι. Λυκάκης. 2005. Ο ετήσιος κύκλος του δάκου της ελιάς, *Bactrocera (Dacus) oleae* (Gmelin) (Diptera, Tephritidae), σε περιοχή της Αχαΐας. *Αγροτική Έρευνα*, 28(2): 47-56.

4. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΕ ΚΡΙΤΕΣ

- 1 La Villemarqué (de) J., Arbault S., Camus P., Koutsikopoulos C. 1986 - Résultats préliminaires de l'étude des oeufs et larves de sole *Solea vulgaris*, Quensel 1806, en 1985 dans le secteur Nord Gascogne. ICES C.M. 1986/G: 45
- 2 Koutsikopoulos, C. and Herbland, A. 1987 - The stability of the spatial distribution of the pelagic stages of sole as explained by the trajectories of "Argos" satellite tracked buoys. Mini-symposium on "Recruitment Processes in Marine Ecosystems" ICES C.M. 1987/Mini n° 4.
- 3 Desaunay Y., Koutsikopoulos C. Dorel D. 1987 - Evaluation de la mortalité saisonnière des jeunes soles durant la phase du pré-recrutement. ICES C.M. 1987/G: 46.
- 4 Koutsikopoulos C., Woehrling D. 1988 - An estimation of the evolution of cohorts during the pelagic stages of sole. ICES C.M. 1988/ L: 17 Ref. G.
- 5 Koutsikopoulos, C., Petitgas P., Bourriau, P. Camus, P., De la Villemarqué, J. and Rouxel, C., 1988 - Environmental features governing the spatial distribution of the early life stage of sole (*Solea. vulgaris*, Quensel) in the Bay of Biscay. ICES C.M. 88/ L 18, 4 pp.
- 6 Desaunay Y., Koutsikopoulos C., Porche P., Beillois P. 1991 - Zebulon, a simple suprabenthic gear for ichthyoplankton studies over the continental shelf. ICES C.M. 1991/L:52.
- 7 Koutsikopoulos C. 1993 - Influence of the internal structure of a population in relation to the environmental variability on the pattern of abundance fluctuations. ICES C.M. 1993/L:9

- 8 Vassou Z., Satanakis A., Koutsikopoulos C. & J. Petinarakis. 1998. The rate of losses of creosote from power transmission poles during storage. 4th International Symposium “The challenge - safety and environment in wood preservation”, Cannes-Mandelieu, France, 2-3 Febr., 8p.
- 9 Arino O. & Koutsikopoulos C. 1996 - Modelisation du cycle de vie de la sole du golfe de Gascogne. Methodes d’etude des systemes Halieutiques et Aquacoles (j. Ferraris, D. Pelletier, M-J. Rochet, ed.), Editions ORSTOM, Colloques et seminaires, 191-198.
- 10 Gauthiez F., Poulard J. & Koutsikopoulos C. 1996 - Analyse de la distribution spatiale a petite echelle des poissons benthiques et demersaux en Mer Celtique. Methodes d’etude des systemes Halieutiques et Aquacoles (j. Ferraris, D. Pelletier, M-J. Rochet, ed.), Editions ORSTOM, Colloques et seminaires, 99-104.
- 11 Ganias K., Somarakis S., Caragitsou E., Koutsikopoulos C., Machias A., Theodorou A. (2001). Differential egg production of sardine off the central Hellenic coasts in December 1999. Rapp. Comm. Int. Mer. Medit. 36, 268.
- 12 Cladas Y., S. Zompola, G. Ioannou, D. Vavoulis, C. Koutsikopoulos. 2002b. Monitoring of European eel (*Anguilla anguilla*, L.) stock in Greece. In: EIFAC-Report of the Symposium on Inland Fisheries Management and the Aquatic Environment, Windermere, UK, 12-15 June 2002.
- 13 Ganias K., Somarakis S., Koutsikopoulos C., Machias A. and Theodorou A. (2002). Seasonal variation of somatic and organ weight indices of sardine in the Aegean and Ionian Seas. Proc. 9th ICZEGAR, 37.
- 14 Ganias K., Somarakis S., Koutsikopoulos C., Machias A. and Theodorou A. (2002). Identifying high frequency of spawning fish in sardine samples using somatic indices and sample sex ratio. 1st scientific conference of the EFMS, F-3.
- 15 Giannoulaki M., A. Machias, C. Koutsikopoulos, J. Haralambous, S. Somarakis, N. Tsimenides, 2002. Spatial structure of pelagic fish in Greek waters determined by acoustics. Proc. 6th ICES Symposium on Acoustics in Fisheries and Aquatic Ecology, Montpellier (France), 120-121.
- 16 Peristeraki P., G. Tserpes, C. Koutsikopoulos, G. Katselis, A. Kallianiotis. 2003. Length and weight conversion equations for bluefin tuna from the Eastern Mediterranean. Col. Vol. Sci. Pap. ICCAT, 55(1):91-93.
- 17 Giannoulaki M., A. Machias, C. Koutsikopoulos, S. Somarakis, N. Tsimenides. 2004. Acoustic-geostatistical assessment and habitat-abundance relationships of sardine in the Hellenic seas. Rapp. Comm. int. Mer Medit., (37): 363.
- 18 Ramfos A., Isari S., Fragopoulou N., Koutsikopoulos, C. (2004): Vertical distribution of copepod assemblages in the upper layer of the Eastern Ionian Sea (Greece) during mixed and stratified conditions. Rapp. Comm. Int Mer Medit., 37:420 (37th International Congress of the CIESM, Barcelona, Spain).
- 19 Tzanatos E., Vlatsiotis Y., Papaharisis L., Katselis G., Dimitriou E. Koutsikopoulos C. 2004. Typology of Greek small-scale fisheries based on social economical and biological elements. Rapp. Comm. Int Mer Medit., 37:452 (37th International Congress of the CIESM, Barcelona, Spain).

- 20 Somarakis S., Palomera I., Garcia A., Quintanilla L., Koutsikopoulos C. 2005. An overview of the application of the Daily Egg Production Method (DEPM) to Mediterranean Anchovy Stocks. GLOBEC Report 22: 37-40. (14-16/1/2004, Conception, Chile)
- 21 Ramfos A., Theodoropoulos C., Karagianni T., Somarakis S., Koutsikopoulos C. and Fragopoulou N. 2006. Mesozooplankton characteristics in coastal and offshore waters of central Greece (Eastern Mediterranean) during winter 1999. Proceedings of the 10th International Congress on the Zoogeography and Ecology of Greece and Adjacent Areas. Patras-Greece, June 2006.
- 22 Isari S., Ramfos A., Somarakis S., Koutsikopoulos C. and Fragopoulou N. 2006. Mesozooplankton community structure in the Northeastern Aegean Sea in relation to Black Sea water circulation. Proceedings of the 10th International Congress on the Zoogeography and Ecology of Greece and Adjacent Areas. Patras-Greece, June 2006.
- 23 Moutopoulos D.K., Katselis G., Kentrou A., Koutsikopoulos C. 2007. Indications of a possible change in the fishery exploitation pattern in Ionian sea lagoons. Rapp. Comm. int. Mer Médit., 38: 547 (38th CIESM Congress, Istanbul).
- 24 Zompola S., G. Ioannou, C. Koutsikopoulos, Y. Cladas. 2007. Biometric characteristics of European glass eel during the migration season along the Western Greek coast. Rapp. Comm. int. Mer Médit., 38: 644 (38th CIESM Congress, Istanbul).
- 25 Ramfos A., Georgakakis I., Dimitriou E., Koutsikopoulos C., Katselis G. Analysis of high frequency water temperature records in Messolonghi-Etoliko lagoons (Western Greece). 1st LaguNet Congress and 3rd European Conference on Lagoon Research. Naples 19-23 Nov. 2007. pp92.
- 26 Katselis G., E. Dimitriou, E. Koutrakis, Y. Cladas and C. Koutsikopoulos. Interactions between lagoon fisheries and other coastal activities in Greece 1st LaguNet Congress and 3rd European Conference on Lagoon Research. Naples 19-23 Nov. 2007. pp139.
- 27 Dimitriou N., Dimitriou E., Koutsikopoulos C. 2011. Monitoring the anoxic conditions of the Messolonghi-Etoliko lagoons (Western Greece). 5th Eurolag, European Coastal Lagoons Symposium, Portugal: 84
- 28 Iliopoulou N., Dimitriou N., Dimitriou E., Koutsikopoulos C. 2011. Decrease in fish growth rates related to the massive presence of undersized sea bream discards in the Messolonghi lagoon fisheries (Western Greece). 5th Eurolag, European Coastal Lagoons Symposium, Portugal: 65.
- 29 Siorou S., Tzanatos E., Koutsikopoulos C. 2011. A professional fishers' network monitoring the environmental state of the Amvrakikos gulf (Western Greece). 5th Eurolag, European Coastal Lagoons Symposium, Portugal: 107.

5. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΜΕ ΚΡΙΤΕΣ

- 1 Ζαφείρη Κ., Κουτσακόπουλος Κ., Κορνάρος Μ., Φραγκοπούλου Ν., Λυκάκης Ι. & Λυμπεράτος Γ. 1997 Δομή και κλίμακες διακύμανσης των υδρολογικών και βιολογικών χαρακτηριστικών της λιμνοθάλασσας του Κούταβου (Κεφαλλονιά). Πρακτικά 5ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας & Αλιείας, Τόμος II, 305-308.

- 2 Ράμφος Α., Φραγκοπούλου Ν., Κουτσικόπουλος Κ., Μαχιάς Α., Σωμαράκης Σ., Λυκάκης Ι. 2000. Η Βοιοκοινωνία του μεσοζωοπλαγκτού το καλοκαίρι 1998 στις παράκτιες περιοχές της κεντρικής Ελλάδας. Πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος Ι, 328-332.
- 3 Σώρρα Β., Κουτσικόπουλος Κ., Φραγκοπούλου Ν, Λυκάκης Ι. 2000. Η κατανομή του μεσοζωοπλαγκτού και ιχθυοπλαγκτού σε δυο περιοχές του Πατραϊκού κόπλου με διαφορετική υδρολογία. Πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος Ι, 334-338.
- 4 Ράμφος Α., Κουτσικόπουλος Κ., Φραγκοπούλου Ν., Μαχιάς Α., Σωμαράκης Σ., Πυροβολάκη Ε., Λυκάκης Ι. 2000. Υδρολογικά και βιολογικά χαρακτηριστικά των παράκτιων περιοχών της κεντρικής Ελλάδας κατά την περίοδο αναπαραγωγής του γαύρου. Πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος ΙΙ, 88-92.
- 5 Σωμαράκης Σ., Μαχιάς Α., Κουτσικόπουλος Κ., Μαραβέγια Ε., Γιαννουλάκη Μ., Τσιμενίδης Ν. 2000. Κατανομή του γαύρου και των πεδίων αναπαραγωγής του στο κεντρικό Αιγαίο και Ιόνιο. Πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος ΙΙ, 94-98.
- 6 Δρακόπουλος Π., Σωμαράκης Σ., Κουτσικόπουλος Κ., Μαχιάς Α., Τσιμενίδης Ν. 2000. Οριζόντια μεταφορά και διάχυση των πλαγκτονικών σταδίων του γαύρου *Engraulis encrasicolus*, στο Ιόνιο Πέλαγος. Πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος ΙΙ, 99-103.
- 7 Νικολουδάκης Γ., Μαχιάς Α., Σωμαράκης Σ., Κουτσικόπουλος Κ., Τσιμενίδης Ν. 2000. Σύγκριση της αύξησης του γαύρου σε δυο διαφορετικά αποθέματα. Πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος ΙΙ, 104-108.
- 8 Κατσέλης Γ. Σπίνος Ε., Κουτσικόπουλος Κ., Περιστεράκη Π., Τσερπές Γ. 2000. Χαρακτηριστικά του στόλου αλιείας του ξιφία στη δυτική Ελλάδα. Πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος ΙΙ, 130-134.
- 9 Δημητρίου Ε., Κατσέλης Γ., Κουτσικόπουλος Κ. 2000. Σύνθεση της αλιευτικής παραγωγής των λιμνοθαλασσών Μεσολογίου-Αιτωλικού. Πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος ΙΙ, 140-145.
- 10 Μαχιάς Α., Γιαννουλάκη Μ., Σωμαράκης Σ., Κουτσικόπουλος Κ., Μανουσάκης Λ., Καπανταγάκης Α., Τσιμενίδης Ν. 2000. Επί τόπου εκτίμηση του ηχοανακλαστικού δυναμικού της σαρδέλας και του γαύρου. Πρακτικά 6ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος ΙΙ, 180-184.
- 11 Κατσέλης Γ., Κουτσικόπουλος Κ. (2000). Δυναμική καταδρόμων ειδών στις λιμνοθάλασσες εκτατικής διαχείρισης: Η περίπτωση του *Lisa saliens* στη λ/θ Μεσολογίου - Αιτωλικού. Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 125-128.
- 12 Κλαδάς Ι., Κασπίρης Π., Ζόμπολα Σ., Σαμαρά Α. & Κουτσικόπουλος Κ. (2000). Εκτροφή ιχθυδίων χελιού (*Anguilla anguilla*) που συλλέχθηκαν σε ποτάμια της Δυτικής Ελλάδας. Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 219-222.
- 13 Ράμφος Α., Φραγκοπούλου Ν., Κουτσικόπουλος Κ., Λυκάκης Ι. (2000). Ζωοπλαγκτό στη λιμνοθάλασσα του Πάπα (Αραξος/Αχαΐα). Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 69-72.

- 14 Σπίνος Ε., Κατσέλης Γ., Κουτσικόπουλος Κ. (2000). Εποχιακή σύνθεση αλιευμάτων μανωμένου δικτυού στον Κυπαρισσιακό κόλπο. Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 77-80.
- 15 Σώρρα Β., Κουτσικόπουλος Κ., Φραγκοπούλου Α. & Λυκάκης Ι. (2000). Η κατανομή των ιχθυοφυλών στον Πατραϊκό κόλπο και τον κόλπο της Ναυπάκτου. Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 81-84.
- 16 Γεωργιάδης Μ., Παπαθεοδώρου Γ., Κατσέλης Γ., Τζανάτος Ε., Ράμφος Α., Βαβούλης Δ., Κουτσικόπουλος Κ. 2001. Μορφολογικά χαρακτηριστικά και κατανομή αλιευτικών πεδίων τραγάνας (ροδοφύκη) στη θαλάσσια περιοχή των Κυκλάδων. Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων, 333-336.
- 17 Γιαννουλάκη Μ., Μαχιάς Α., Κουτσικόπουλος Κ., Σωμαράκης Σ., Μανουσάκης Λ. και Τσιμενίδης Ν. 2001. Η κατανομή της σαρδέλας (*Sardina pilchardus* Walb.) στην περιοχή του κεντρικού Αιγαίου και του Ιονίου, με τη χρήση ακουστικών μεθόδων. Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων, 61-64.
- 18 Γκάνιας Κ., Σωμαράκης Σ., Μαχιάς Α., Κουτσικόπουλος Κ., Χριστόπουλος Π., Τσιμενίδης Ν., Θεοδώρου Α. 2001. Μπορεί ο Γοναδοσωματικός δείκτης να περιγράψει την αναπαραγωγική κατάσταση ενός πολλαπλού αποθέτη όπως η σαρδέλα; Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων, Χανιά, 97-100.
- 19 Δημητρίου Ε., Καπαρελιώτης Α., Ακοβιτιώτης Κ., Αθανασόπουλος Α., Ρογδάκης Ι., Μπαταργιάς Κ., Κουτσικόπουλος Κ. 2001. Διαφοροποιήσεις στην παραγωγή της τσιπούρας του φυσικού οικοσυστήματος του συμπλέγματος λιμνοθαλασσών Μεσολογίου - Αιτωλικού. Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 273-276.
- 20 Ζόμπολα Σ., Βαβούλης Δ., Κλαδάς Ι., Κέντρου Α., Παγώνη Σ. και Κουτσικόπουλος Κ. 2001. Αλιευτική εκμετάλλευση των φυσικών αποθεμάτων χελιού (*Anguilla anguilla*, L. 1758) στην Ελλάδα. Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων, 237-240.
- 21 Κατσέλης Γ., Σπίνος Ε., Χαλινίδου Ι., Κ. Κουτσικόπουλος, Π. Περιστεράκη και Γ. Τσερπές. 2001. Αλιεία του Ξιφία στη Δυτική Ελλάδα: Παράγοντες που επηρεάζουν την αλιευτική προσπάθεια και την απόδοση. Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων, 17-20.
- 22 Κουτσικόπουλος Κ., Δημητρίου Ε., Ρογδάκης Ι., Κουτράκης Ε., Κλαδάς Ι., Καπαρελιώτης Α., Αθανασόπουλος Α., Λιούρδη Μ., Κατσέλης Γ., Ρούσση Α., Μανιός Β., Κασπίρης Π., Οικονομίδης Π.Σ. 2001. Ερωτήματα και ενέργειες για την αποδοτικότερη εκμετάλλευση των Ελληνικών λιμνοθαλασσών. Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων, 293-296.
- 23 Μαχιάς Α., Γιαννουλάκη Μ., Σωμαράκης Σ., Κουτσικόπουλος Κ., Μανουσάκης Λ., Καπανταγάκης Α., Τσιμενίδης Ν. 2001. Εκτίμηση του αποθέματος του γαύρου (*Engraulis encrasicolus*) στο Κεντρικό Αιγαίο και Ιόνιο με την ακουστική μέθοδο. Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 57-60.
- 24 Ρογδάκης Ι., Δημητρίου Ε., Κουτράκης Ε., Κλαδάς Ι., Καπαρελιώτης Α., Αθανασόπουλος Α., Λιούρδη Μ., Κατσέλης Γ., Ρούσση Α., Μανιός Β., Κουτσικόπουλος Κ., Κασπίρης Π., Μπόμπορη Χ.Δ., Οικονομίδης Π.Σ. 2001. Γενικά χαρακτηριστικά και στοιχεία υποδομών των Ελληνικών λιμνοθαλασσών. Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων, 289-292.
- 25 Τζανάτος Ε., Σωμαράκης Σ., Μαχιάς Α., Βαβούλης Δ., Ράμφος Α. και Κ. Κουτσικόπουλος. 2001. Συγκριτική μελέτη ακρίβειας και κόστους των πλαγκτονικών δικτύων Bongo και WP2

- για την εκτίμηση ιχθυοαποθεμάτων. Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων, 49-52.
- 26 Τσερπές Γ., Π. Περιστεράκη, Κ. Κουτσικόπουλος, Γ. Παναγιωτάκης και Μ. Μπαρμπούνη. 2001. Δημογραφικά χαρακτηριστικά της αλιευτικής παραγωγής ξιφία στην Ανατολική Μεσόγειο. Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων, 13-16.
- 27 Ακοβιτιώτης Κ., Σπανέλλης Δ., Τζανάτος Ε., Ζόμπολα Σ., Κουτσικόπουλος Κ. 2003. Οι θερμοκρασιακές διακυμάνσεις του νερού και οι επιπτώσεις τους στην ιχθυοπαραγωγή της λιμνοθάλασσας «Μπούκα» του ΙΧΘΥ.Κ.Α. Ι. Προκαταρκτικά αποτελέσματα από τη μετανάστευση του χελιού. Πρακτικά 11ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 203-206.
- 28 Κέντρου Α., Ζόμπολα Σ., Στούμπου Γ., Κατσέλης Γ., Κουτσικόπουλος Κ. 2003. Είδη και χρονικές διακυμάνσεις της αλιευτικής παραγωγής των λιμνοθαλασσών του νομού Πρέβεζας. Πρακτικά 11ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 223-226.
- 29 Τζανάτος Ε., Κατσέλης Γ., Παπαχαρίσης Α., Δημητρίου Ε., Κουτσικόπουλος Κ. 2003. Τυπολογία των νομών της Ελλάδας βασιζόμενη σε χαρακτηριστικά της μικρής παράκτιας αλιείας. Πρακτικά 11ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 283-286.
- 30 Βαβαρούτα Β., Ρογδάκης Γ., Πίκουλας Θ., Κατσέλης Γ., Κουτσικόπουλος Κ. 2005. Σχέσεις μήκους - βάρους 15 ειδών ψαριών από δύο λιμνοθάλασσες της Δυτικής Ελλάδος. Πρακτικά 12ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 189-192.
- 31 Κατσέλης Γ., Κουτσικόπουλος Κ., Ρογδάκης Ι., Δημητρίου Ε. (2005). Ανάλυση ημερήσιων συλλήψεων του είδους *Lisa saliens* (γάστρος) στο λιμνοθαλάσσιο σύμπλεγμα Μεσολογίου - Αιτωλικού. Πρακτικά 12ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 201-204.
- 32 Κέντρου Α., Ζόμπολα Σ., Μουτόπουλος Δ.Κ., Κατσέλης Γ., Κουτσικόπουλος Κ. 2005. Χρονικές αλλαγές και εποχικές διακυμάνσεις της αλιευτικής παραγωγής των λιμνοθαλασσών του νομού Πρέβεζας. Πρακτικά 12ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 278-281.
- 33 Κυπαρίσσης Σ., Τσερπές Γ., Σωμαράκης Σ., Οικονομίδης Π.Σ., Κουτσικόπουλος Κ. 2005. Σταθερότητα παραμονής των ιχθυδίων του *Oblada melanura* (Linnaeus, 1758), στα πεδία εγκατάστασης. Πρακτικά 12ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 148-151.
- 34 Μαντζούνη Ε., Μουτόπουλος Δ.Κ., Καλλιανιώτης Α., Σωμαράκης Σ., Κουτσικόπουλος Κ. 2005. Μοντέλα πινάκων για τη μελέτη της δομής και της δυναμικής του γαύρου (*Encrasicholus L.*, 1758) στο Β. Αιγαίο. Πρακτικά 12ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 48-51.
- 35 Νικολιουδάκης Ν., Κουτσικόπουλος Κ., Μαχιάς Α., Σωμαράκης Σ. 2005. Κατανομή και αφθονία των αβγών και των ιχθυονυμφών του γαύρου σε σχέση με τις ωκεανογραφικές συνθήκες στο ΒΑ Αιγαίο. Πρακτικά 12ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 140-143.
- 36 Πριμηκύρη Α., Ράμφος Α., Κλαδάς Ι., Κουτσικόπουλος Κ. 2005. Μελέτη του στομαχικού περιεχομένου του σαργού (*Diplodus sargus*) στη Λιμνοθάλασσα Αντινιώτη. Πρακτικά 12ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 100-103.
- 37 Ρογδάκης Ι., Κατσέλης Γ., Βαβαρούτα Β., Μουτόπουλος Δ., Κουτσικόπουλος Κ. 2005. Αξιολόγηση της οικολογικής κατάστασης της λιμνοθάλασσας Πάπας (Ν. Αχαΐας) από τα αλιευτικά δεδομένα της περιόδου 1995-2005. Πρακτικά 12ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 282-284.

- 38 Τζανάτος Ε., Σωμαράκης, Σ. Κουτσικόπουλος Κ. 2005. Η μικρή παράκτια αλιεία στον Πατραϊκό κόλπο το φθινόπωρο και το χειμώνα. Πρακτικά 12ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 39-43.
- 39 Ζόμπολα Σ., Κλαδάς Ι., Κατσέλης Γ., Ιωάννου Γ., Κουτσικόπουλος Κ. 2007. Εποχική εμφάνιση και πρότυπο εισόδου γυαλόχελων (*Anguilla anguilla* L. 1758) στα εσωτερικά ύδατα της Δυτικής Ελλάδας. Πρακτικά 13ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 273-276.
- 40 Κατσέλης Γ., Ράμφος Α., Γεωργάκης Ι., Δημητρίου Ε., Κουτσικόπουλος Κ. 2007. Διακυμάνσεις στη θερμοκρασία αέρα και νερού στο λιμνοθαλάσσιο σύμπλεγμα Μεσολογγίου - Αιτωλικού. Πρακτικά 13ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 499-502.
- 41 Κούκου Κ., Καρράς Π., Μάκου Μ., Βορεινάκης Φ., Βιδάλης Κ., Κουτσικόπουλος Κ., Κατσέλης Γ. 2007. Επίδραση της έντασης του προστιθέμενου φωτός στην αναπαραγωγική ωρίμανση και στην αύξηση του σωματικού βάρους της τσιπούρας σε κλωβούς. Πρακτικά 13ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 287-290.
- 42 Λεονταρίτου Π., Ράμφος Α., Κουτσικόπουλος Κ. 2007. Επίδραση της αλατότητας στην πλευστότητα των αυγών της τσιπούρας *Sparus aurata*, (Linnaeus, 1758). Πρακτικά 13ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 291-294.
- 43 Σπάλα Κ., Κατσέλης Γ., Δημητρίου Ε., Κουτσικόπουλος Κ. 2007. Χρονισμός των αλιευτικών ενεργειών στις παραδοσιακές ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις της λιμνοθάλασσας της Κλείσοβας με τον ημερήσιο παλιρροιακό κύκλο. Πρακτικά 13ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 269-272.
- 44 Σπίνος Ε., Κατσέλης Γ., Κουτσικόπουλος Κ., Φραγκοπούλου Ν. 2007. Χωροχρονική διακύμανση των υδρολογικών χαρακτηριστικών της λιμνοθάλασσας Κουτάβου Κεφαλονιάς. Πρακτικά 13ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 507-510.
- 45 Τζανάτος Ε., Σωμαράκης Σ., Τσερπές Γ., Κουτσικόπουλος Κ. 2007. Κατά μήκος σύνθεση αλιεύματος της μικρής παράκτιας αλιείας στον Πατραϊκό κόλπο. Πρακτικά 13ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 237-240.
- 46 Μουτόπουλος Δ.Κ., Ράμφος Α., Σπάλα Κ., Χριστοδούλου Β., Κατσέλης Γ., Κουτσικόπουλος Κ. 2009. Κατά μήκος συνθέσεις των σημαντικότερων ειδών ψαριών της Παράκτιας αλιείας στον Πατραϊκό και Κορινθιακό κόλπο. Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος II, 829-833.
- 47 Κουτσικόπουλος Κ., Πούλος Κ., Χριστοδούλου Β. 2009. Σύγκριση βασικών αλιευτικών στοιχείων από διαφορετικές επίσημες πηγές πληροφόρησης. Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος II, 895-900.
- 48 Ράμφος Α., Μουτόπουλος Δ.Κ., Μούκα Α., Κατσέλης Γ., Κουτσικόπουλος Κ. 2009. Διερεύνηση της στρατηγικής της μικρής παράκτιας αλιείας στον Κορινθιακό κόλπο: προκαταρκτικά αποτελέσματα. Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος II, 983-988.
- 49 Κυπαρίσσης Σ., Τσερπές Γ., Κουτσικόπουλος Κ. 2009. Η σημασία των ρηχών περιοχών της παράκτιας ζώνης για τα νεαρά άτομα ιχθύων εμπορικής σημασίας και τους ιχθυοπληθυσμούς. Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος II, 989-994.
- 50 Μουτόπουλος Δ.Κ., Ράμφος Α., Σπάλα Κ., Κουτσικόπουλος Κ., Κατσέλης Γ. 2009. Διαχρονικές αλλαγές στο πρότυπο της αλιευτικής παραγωγής των κυριότερων ειδών των

- λ/θ του Αμβρακικού κόλπου. Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος II, 995-1000.
- 51 Σπάλα Κ., Πυραλεμίδου Δ., Ρούσση Α., Κουτσικόπουλος Κ. 2009. Συγκριτική μελέτη ανάπτυξης αλιευτικού τουρισμού στις Κυκλάδες και τον Αμβρακικό κόλπο. Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος II, 1001-1006.
- 52 Κούκου Κ., Ράμφος Α., Κουτσικόπουλος Κ., Κατσέλης Γ. 2009. Μοντέλο εκτίμησης της επίδρασης του ετησίου θερμοκρασιακού κύκλου και της εποχής εισόδου στην απόδοση της εκτροφής της τσιπούρας. Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος II, 1135-1140.
- 53 Δημητρίου Ν., Παπαδογεώργος Σ., Κατσέλης Γ., Γιαννούλη Μ., Γιαννούλης Π., Κουτσικόπουλος Κ. 2009. Ανάλυση της συμπεριφοράς των αυτόματων καταγραφικών συστημάτων φυσικοχημικών παραμέτρων των λιμνοθαλασσών μετά από διαδικασίες περιοδικής συντήρησης. Πρακτικά 9ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, τόμος II, 1241-1246.
- 54 Δημητρίου Ε., Παρπούρα Α.Χ., Λιούρδη Μ., Μήλιος Κ., Κουτσικόπουλος Κ., 2010. Γεγονότα και αντιδράσεις για το θάνατο 1000 τόνων ψαριών σε 3 μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας στον Αμβρακικό κόλπο. Πρακτικά 14ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 363-366.
- 55 Δημητρίου Ε., Ρούσση Α., Τασσιούλης Ι., Κουτσικόπουλος Κ., 2010. Καταγραφές ορισμένων περιβαλλοντικών παραμέτρων κατάντη διάρκεια και μετά την εκδήλωση ανοξικής κρίσης στην Ευξείνική λεκάνη της λιμνοθάλασσας του Αιτωλικού. Πρακτικά 14ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ιχθυολόγων: 367-370.
- 56 Ηλιοπούλου Ν., Δημητρίου Ε., Τζανάτος Ε., Κουτσικόπουλος Κ. 2012. Βελτίωση της επιλεκτικότητας των ιχθυοσυλλεπτικών εγκαταστάσεων της λιμνοθάλασσας του Μεσολογγίου με τροποποιήσεις των τεχνικών τους χαρακτηριστικών. Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, 9 σελ..
- 57 Μουτόπουλος Δ.Κ., Κουτσικόπουλος Κ. 2012. Παράδοξα πρότυπα στις καταγραφές της αλιευτικής παραγωγής απο την ΕΛ.ΣΤΑΤ. Πρακτικά 10ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας, 9 σελ.

6. ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΣΕ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

- 1 Φραγκοπούλου Ν., Κ. Κουτσικόπουλος, Γ. Μήτση, Ι. Λυκάκης. 1998. Ο χρονισμός της κατακόρυφης μετανάστευσης του ζωοπλαγκτού στον Πατραϊκό κόλπο. 20ο Πανελλήνιο Συνέδριο Βιολογίας: 354-355.
- 2 Ράμφος Α., Κουτσικόπουλος Κ. Φραγκοπούλου Ν., Μαχιάς Α., Σωμαράκης Σ., Σώρρα Β. & Ι. Λυκάκης. 1999. Συγκριτική μελέτη του ζωοπλαγκτού παρακτίων περιοχών της Κεντρικής Ελλάδας. 21ο Πανελλήνιο Συνέδριο Βιολογίας, Σύρος: 257-258.
- 3 Σώρρα Β., Κ. Κουτσικόπουλος, Ν. Φραγκοπούλου και Ι. Λυκάκης, 1999. Επίδραση των ανοδικών ρευμάτων του Πατραϊκού κόλπου στην κατανομή του ζωο και ιχθυο-πλαγκτού. 21ο Πανελλήνιο Συνέδριο Βιολογίας,: 287-288
- 4 Δήμου Ι., Ι. Λυκάκης και Κ. Κουτσικόπουλος, 1999. Οικολογία και Βιολογία του δάκου της ελιάς (*Bactrocera oleae* GMELIN) στην Αχαΐα: προκαταρκτικά ευρήματα. 21ο Πανελλήνιο Συνέδριο Βιολογίας:61-62

- 5 Γκάνιας Κ., Σωμαράκης Σ., Κουτσικόπουλος Κ., Μαχιάς Α., Θεοδώρου Α. 2002. Η επίδραση της ατρησίας και των κενών ωοθυλακίων στο γοναδοσωματικό δείκτη της σαρδέλας. *Πρακτικά 24^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ε.Ε.Β.Ε, Ερέτρια Εύβοιας.*
- 6 Γιαννουλάκη Μ., Μαχιάς Α., Σωμαράκης Σ., Κουτσικόπουλος Κ., Χαραλάμπους Γ. 2003. Η επίδραση της τοπογραφίας της περιοχής στις χωρικές δομές του γαύρου και της σαρδέλας στις Ελληνικές θάλασσες. *Περιλ. 7ου Πανελ. Συμπ. Ωκεανογρ. & Αλιείας, 190.*
- 7 Γκάνιας Κ., Σωμαράκης Σ., Κουτσικόπουλος Κ., Μαχιάς Α., Θεοδώρου Α. 2003. Ρυθμοί ατρησίας στις ωοθήκες της μεσογειακής σαρδέλας. *Πρακτικά 7ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας: 183*
- 8 Ίσαρη Σ., Φραγκοπούλου Α., Κουτσικόπουλος Κ. 2003. Ηλεκτρονική κλείδα για την αναγνώριση του μεσοζωοπλαγκτού. *Πρακτικά 7ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας: 299.*
- 9 Τζανάτος Ε., Γκάνιας Κ., Ίσαρη Σ., Ράμφος Α., Σωμαράκης Σ., Μαχιάς Α., Κουτσικόπουλος Κ., Φραγκοπούλου Ν. 2003. Φυσικά και βιολογικά χαρακτηριστικά των παράκτιων περιοχών της κεντρικής Ελλάδας κατά το αναπαραγωγικό μέγιστο της σαρδέλας. *Πρακτικά 7ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας: 188.*
- 10 Ίσαρη Σ., Ράμφος Α., Σωμαράκης Σ., Κουτσικόπουλος Κ., Φραγκοπούλου Α. 2006. Η κατανομή του μεσοζωοπλαγκτού υπό την επίδραση του νερού της Μαύρης Θάλασσας (Ιούλιος 2004). *Πρακτικά 8ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας: 51.*
- 11 Κατσέλης Γ., Βαβαρούτα Β., Ρογδάκης Ι., Κουτσικόπουλος Κ. 2006. Περιοδικές μεταβολές της θερμοκρασίας στη λιμνοθάλασσα του Πάπα (Αραξος, Δυτική Ελλάδα). *Πρακτικά 8ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας: 170*
- 12 Μαντζούνη Ε., Μουτόπουλος Δ.Κ., Καλλιανιώτης Α., Σωμαράκης Σ., Κουτσικόπουλος Κ. 2006. Μελέτη της δυναμικής του γαύρου (*Engraulis encrasicolus* L., 1758) στο Β. Αιγαίο με τη χρήση μοντέλων πινάκων. *Πρακτικά 8ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας: 221.*
- 13 Τζανάτος Ε., Σωμαράκης Σ., Τσερπές Γ., Κουτσικόπουλος Κ. 2006. Απορριπτόμενα της μικρής παράκτιας αλιείας στον Πατραϊκό κόλπο. *Πρακτικά 8ου Πανελληνίου Συμποσίου Ωκεανογραφίας και Αλιείας: 219.*

7. ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- 1 Chevalier R., Gondeaux E., Koutsikopoulos C., Mesnil B. 1988 - Séminaire d'initiation à la théorie et à la pratique des sondages. IFREMER DRV-88.027-RH/NANTES, 78pp.
- 2 Cladas Y., Koutsikopoulos C. and Zompola S. 2002. Monitoring of glass eel recruitment in Greece. In: Dekker W. (ed) Monitoring of glass eel recruitment. Netherlands Institute of Fisheries Research, IJmuiden, the Netherlands, report C007/02-WD, Volume 2B, pp. 237-240 (ISBN 90-74549-06-3).
- 3 Koutrakis E., Conides A., Parpoura A.C., van Ham E.H., Katselis G., Koutsikopoulos C. 2007. Lagoon Fisheries Resources in Hellas. In: State of Hellenic fisheries, Papacostantinou C, Zenetos A, Vassilopoulou V, Tserpes G (Eds). HCMR Publications, ch6: 23-43.

-
- 4 Κουτσικόπουλος Κ. και συνεργάτες, 2003. Ανάπτυξη Τυπολογίας των Ελλήνων επαγγελματιών αλιέων μικρής παράκτιας αλιείας με βάση αλιευτικά, οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά. Ειδική έκδοση Υπ. Διαχείρισης του Ε.Π.ΑΛ. 254 σελ.
 - 5 Koutsikopoulos C. 2004. La realta Greca (Η Ελληνική πραγματικότητα). In: Diversificazione socioeconomica della piccola pesca nelle Aree Marine Protette. Pescaturismo e altre esperienze. Workshop proceedings in (IT, ES, EL) 29-35. (project E.U. 2002/C 132/11/38).
